

ABONAMENTUL
 Pe un an 24 Cor.
 Pe jumătate an 12 "
 Pe 1 lună 2 "
 Nrul de Duminecă pe un an 4 Cor.
 Pentru România și America 10 Cor.
 Pentru România și străinătate nrul de
 zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE se primesc la admi-
 nistrație.

Manuscrise nu se înapoiază.

—
 Telefon pentru oraș și comitat 502.

Nu înțelegem!...

— Articol primit d'afară, pe care îl publi-
 căm având oare-care rezerve. —

Discuția generală asupra proiectului de
 școale confesionale s'a încheiat prin terorism
 și perfidie. La ordinea zilei este discuția
 specială, la care spre mai marea noastră
 mirare iau parte și deputații noștri. În-
 tr'un număr mai recent, »Tribuna« a pus
 întrebarea dacă mai are ori nu înțeles, ca
 deputații noștri să ia parte la discuția spe-
 cială? Și deoarece deputații noștri intraseră
 în discuția specială, tot »Tribuna« raționă
 că: »să se mai salveze ce se mai poate«.

Rezultatul de până acuma arată că nu
 s'a putut salva nimic, că toate adausele
 propuse de către deputații noștri au fost
 respinse și că proiectul dlui Apponyi trece
 nejenat înainte. Suntem siguri că de dragul
 naționaliștilor nu se va schimba nici o iotă
 nici din viitorii articoli ai proiectului. Ce
 rost mai are dar participarea la discuție a
 deputaților noștri? Dacă proiectul s'a pri-
 mit în general, și dacă cele până aci expe-
 riate dau dovadă că nimenea nu ține cont
 de amandamentele naționaliștilor, ce rost
 mai are participarea la discuția specială?
 După părerea noastră are numai un rost,
 și anume: că noi *consimțim cu dispozițiile pro-
 iectului primit de majoritate, și că acum
 nizuim și noi că acel proiect să fie cât se
 poate mai perfect.* Căci dacă odată am de-
 clarat că acel proiect este păgubitor nouă
 și țerii, de ce mai stăm de vorbă asupra
 lui?

Tot așa de frumos va trece proiectul
 acesta și prin casa de sus, și tot așa de
 întreg va ajunge și sub mâna Maiestății
 Sale regelui pentru sancționare. E vorba
 numai că Maiestatea Sa se va îndura ori
 nu a-l aproba? Dacă după atâtea întâm-
 plate, și după atâtea protestări din partea
 supușilor fideli ai Maiestății Sale, — totuși
 va ajunge proiectul — »lege«, — nu vom
 mai zice nimic, — ne vom supune, —
 dată fiind credința, că Maestatea Sa nu
 mai bine voiește popoarelor sale.

Noi, *massa*, am dori ca acest proiect să
 treacă prin discuție cât mai iute, pentruca
 să se termine odată cu el. La tot cazul
 nu se va termina cum vrem noi, — ori
 facem obstrucție, ori nu. Nouă ni-se pare,
 că guvernului îi este binevenită trăgânarea
 pentrucă astfel i-se asigură guvernului mai
 mulți ani de domnie, și mai multă trăgâ-
 nare pentru proiectul sufragiului universal.
 E curat ca lumina soarelui, că guvernul
 trăgânește cauza sufragiului universal.

Dacă n'ar fi asta, nu venea acest guvern
 cu proiecte de legi, cari și așa dieta sufra-
 giului universal foarte probabil le va nimici.
 Guvernul acesta are poruncă dela Rege,
 ca să facă proiectul legii sufragiului univer-
 sal, — și nu alte proiecte. Dacă totuși nu
 satisface poruncii, — se vede că nu ia în
 samă porunca Regelui. Dacă Regele iartă
 lucrul acesta, — noi nu mai avem să zicem
 nimic. Ni-am făcut datoria, am cerut să

retragă proiectul dela ordinea zilei, — am
 protestat, — nu ni-s'a auzit glasul până
 acuma; — ce mai vrem dar?! — Luând
 parte la discuția specială, — *consimțim cu
 proiectul, — ori dorim trăgânarea vremii
 sufragiului universal; a treia: salvarea nu
 există.*

Nu înțelegem!...

Lugojanu.

Ministrul externei, baronul Aehrental va
 călători în Dumineca viitoare la Praga, unde va
 sta două zile.

Artileria honvezimei. Un ziar berlinez (*»Mil-
 itär Wochenblatt«*) anunță, că *Landwehr*-ul au-
 striac va fi dăruit cu artilerie. Bateria cea dintâiu
 se va înființa în anul acesta, iar celelalte trei,
 cari mai sunt proiectate, se vor înființa succesiv
 câte una în fiecare an. Ofițerii vor fi recrutați
 din armata comună. După ziarul german artileria
 honvezimei nu se poate înființa, atât în urma
 dificultăților politice, cât și din cauză, că în ar-
 mata comună nu sunt atâți ofițeri cunosători
 ai limbei maghiare câți ar fi necesari pentru cele
 7 regimente proiectate?

Chestie vamală i-a procurat multă bătaie de
 cap ministrului Kossuth, iar rezultatele de până
 acuma ale pertractărilor dintre cele două guverne
 n'au darul de a mulțumi opinia publică maghiară.
 Din lămuririle, pe care Kossuth le-a dat cu oca-
 zia ședinței de ieri a comisiei economice parla-
 mentare, transpiră, că autonomia vamală a Un-
 gariei este abandonată iară pe timp de 20 ani.

M. Hodzsa și-a retras motiunea de ne-
 încredere față de viceprezidentul Rakovszky,
 ce avea să o motiveze în 22 a lunii c.

Cauza retragerii e îmbulzeala debaterilor
 mult mai de importanță, decât această che-
 stie.

Ce-am făcut până acuma?

— O serie de observații. —

Nu este de loc indiferent să facem o
 analiză temeinică a proiectelor de rezoluție,
 votate în deosebite adunări. Asemănarea ori
 deosebirea ce vom găsi în ele, ne va lă-
 murii în foarte multe privințe. Va face lu-
 mină îndeosebi asupra unității în achitatea
 noastră politică.

Constatăm cu bucurie: afară de un sin-
 gur caz, cel dela Fildul de Câmpie, toate
 proiectele de rezoluție cuprind aceleași
 puncte, cu neînsemnate deosebiri. Nu se
 poate o dovadă mai puternică decât asta,
 pentru faptul că la noi nu se poate vorbi
 de mai multe curente politice, ci de unul
 singur și același.

Va să zică aderenții pasivității sunt niște
 generali fără armată, dacă, peste tot se mai
 poate vorbi în chip serios de aderenți ai
 pasivității. Câți au mai fost acu's trei-patru
 ani, încetul cu încetul, pe neobservate și
 fără de-a o spune, cu toții au trecut în
 câmpul de luptă a așa zisei activități. De
 sigur, ținerea formalităților n'ar fi stricat în
 cazul acestei treceri.

Trebue să fixăm cele trei puncte de ase-
 mănare și de importanță, în proiectele de
 rezoluție.

1. Alipirea necondiționată față de partid.
 2. Dorința ca biserica să rămână condu-
 cătoare în chestiile noastre politice-cultu-
 rale.

3. Apelarea la Tron — va să zică politica
 memorandistă.

Asupra punctului dintâi am insistat în de-
 ajuns până aci. Asupra celui de-al doilea
 mai putem spune câteva cuvinte.

Dela întâmplările anilor 1848/9 încoace a
 fost o însemnată discuție de principiu la
 noi, dacă e cu cale ori nu, să amestecăm
 biserica în mișcările noastre politice, — ori
 să lăsăm chiar întreaga conducere în mâ-
 nele ei. Cei trecuți prin grelele experiențe a
 acelor ani, și a următorilor, ca Barițiu, țineau
 că din toate punctele de vedere par-
 ticiparea numai primejdioasă poate fi pentru
 biserică. Motive pozitive, scoase din o cum-
 penire serioasă, nu prea putem să înșire, de
 ce anume.

Situația s'a schimbat foarte puțin până
 în zilele noastre. Nu putem zice nici astăzi,
 că ni-s'ar fi întărit așa de frumos clasa in-
 teligentă, încât ea să poată prevedea toate
 necesitățile în mișcările politice, lăsând preo-
 țimei exclusiv o muncă culturală. Adevărat,
 avem acuma o frumoasă ceată de advocați,
 a căror profesiune este mai neatârnată chiar
 decât a preoțimei. Inșă rodul acesteia din
 trecut, numai în parte îl poate prelua. Re-
 lațiile nemijlocite, și de un caracter mai
 patriarhal cu țărănimea, — nu-l poate îm-
 plini. Nu ne avântăm în dorințe juste, ci
 numai ne dăm seamă de realitate, când
 constatăm asta.

Firește, din cauză că greul preoțimei încă
 nu poate renunța la postul de conducător
 natural al poporului, este cu neputință, ca
 forurile superioare, șefii bisericii să rămână
 neutrali. Absolut neutrali, — dovedește ex-
 periența — tot nu pot rămânea. O pozi-
 ție șovăitoare are efectele cele mai demo-
 ralizatoare asupra întregului cler — dove-
 dește iarăș experiența. Nu este altceva de
 făcut, decât să iee o poziție hotărâtă în di-
 recție națională, firește moderată.

Făcând abstracție dela măsură, numai
 bucura ne putem deci că amândouă bise-
 ricile noastre au mers paralel cu factorul
 parlamentar. La noi, propriaminte chestiile
 culturale sunt chestii politice, iar soarta
 acelora — ales din motive financiare —
 este depusă în grija bisericilor.

Și au făcut un lucru bun adunările po-
 porale, cerând Arhierilor să meargă îna-
 inte pe calea apucată.

Mai frumos și mai lămurit de cum a iz-
 butit dl Vasile Goldiș în vorbirea sa cu
 prilejul discuției generale — anevoe s'ar
 mai putea argumenta și explica punctul 3:
 apelarea la Tron. Ar trebui citat în între-
 gime, pasagiul respectiv. Atragem înc'odată
 atenția asupra lui.

S. C. D.

In fața primejdiei.

Ne aflăm în fața unei probleme mari, pentru rezolvirea, căreia trebuie să luptăm cu mic cu mare.

Dela soluția reușită a acestei probleme sunt legate cele mai mari interese culturale, putem să zicem existența în viitor a întreg neamului românesc.

Prin soluția aceasta norocoasă vom arăta rău voitorilor noștri și celor geloși de viața și dezvoltarea noastră culturală, socială și economică, — că poporul român nu vrea să apună, ci dintr-o dată să se fortifice și desvoalte în o viață și soarte mai bună ca în trecut...

Această problemă ce ne dă mult de gândit e atentatul îndreptat asupra școalelor noastre naționale, dela care ne atârnă viitorul nostru, pentru că numai prin aceste școli putem merge spre cărarea adevăratei culturi, și prin cultură la adevărata libertate.

Libertatea și cultura sunt cele mai necesare condiții în trăinicia și dezvoltarea unui neam.

Din praxa popoarelor se știe, că o cultură adevărată numai în libertate se poate dezvolta și libertatea se poate susține iarăși numai prin cultură.

Prin cultură popoarele, ca și indivizii devin liberi în acțiunile lor și se emancipează de sub puterile apăsătoare.

De aici se poate înțelege importanța precumpănitoare, ce cultura o are în viața popoarelor, chiar și atunci, când nu au libertate în deajuns.

Noi românii libertate în deajuns nu avem cu atât mai puțin putem să vorbim de o cultură mai profundă.

Prin actualul proiect ni-se suprimă și mai mult libertatea de a ne cultiva, pentru că proiectul actual urmărește numai scopul, de-a ști băieții noștri vorbi ungurește, iar instruirea și cultura și-o pot câștiga și în America.

În viitor la poporul nostru de o cultură adevărată nu se va putea vorbi, va fi un popor cu limbă mașteră, analfabet și incult..!

Politica cea mai bună a statului e a lua în mână sa educațiunea tinerimii — zice Plato.

Dar nu așa cum voește actualul guvern prin proiectul apponyist, care în loc să ducă la țintă, zădărnicește educarea și instruirea tinerimii diverse de nația maghiară.

Scopul acestui proiect știm cu toții, că e a pune baza la: marele stat național maghiar și a nimici existența aproape bimilenară — a neamului nostru. Dacă lăsăm să ne ajungă soarta aceasta atunci merităm, ca prevedința divină, — care a sculptat și trăinicia neamului nostru în cartea

vieții popoarelor — să vină și să tragă o dungă peste răvașul neamului nostru.

Ca să nu ne ajungă soarta aceasta trebuie să luptăm din răspuneri, protestând numai unde ni-se poate da prilejul acesta, și atunci nu-i exchis, că să-i muștrăm pașul greșit de: *Deus ex machina!* a ministrului de instrucție, arătându-i, că proiectul lui așa în forma aceasta anormală va deveni un: *pium desiderium*...

Zilnic cetim despre adunările de protestare, proiectate și ținute mai ales prin centre mai românești, unde conștiința națională la poporul nostru e încă în floare ori poate acum se desvoaltă.

Dar nu ne vin vesti, — sau și dacă vin se desmint — că s'ar ținea astfel de adunări și prin centre mestecate, sau prin atari centre, unde conștiința națională a apus sau doarme somnul de veci atât în masa poporului cât și în cea în mare parte a intelectualilor.

Prin centrele aceste expuse peririi, deși nu s'ar ajunge la rezultatul dorit, dar prin aceasta ni-s'ar da ocaziunea de-a stârni în popor o iubire mai mare față de limba și legea strămoșească.

Atunci în realitate s'ar convinge poporul, nostru că intelectualii noștri nu vin numai atunci din cuibul cald și desfătător al orașelor când îi mână lâcomia după bani, sau obținerea de mandate dietale, ci și atunci când e vorba de apărarea cauzei sfinte ce ni-e comună, și ne doare pe toți dela opincă până la cei cari se poartă în mânuși și pălării înalte — până la vlădică.

Multora li-se va părea exagerată proza aceasta, dar durere, asta-i adevărat, cine petrece printre poporul care-i îmbătat de socialism, unde maghiarizarea e la culme, conștiința națională de pe struna lebedei; acolo intelectualii noștri nu prea au crezământ, dovadă ni-e Bihorul acesta întunecat unde au căzut cinci deputați români.

Trebuie să știm și să recunoaștem că: »cei cari desmormântau tainele trecutului, dovedindu-ne originea împărătească, cei cari scriau gramatici și dicționare, s'au gândit prea puțin la țărănime. Și greșala lor a fost prea puțin îndreptată de urmași, cari în toate privințele sunt numai urmași«.

(»Luceafărul«.) Aceasta greșală trebuie îndreptată, iar datorințele neglese ale înaintașilor noștri trebuie să le suplînim noi, dar nu numai prin idealism ci prin forță reală, prin faptă, căci numai atunci va putea înceta pentru totdeauna: *cântarea pătimirii noastre!*...

Cu prilejul ultimelor alegeri dietale comitetul executiv național român a candidat în vre-o 50 cercuri electorale.

Unii dintre candidații rămași în minoritate, —

sfioși ori poate rușinați de căderea lor, — s'au tras la cuibul lor văzându-și exclusiv de treburile particulare, — cu excepția ziaristilor, cărora nu li-se poate imputa fiindcă ei poartă luptă înzecită.

Cine știe ce vremuri o să mai vină! poate ni-se vor interzice ținerea celorlalte adunări populare, ca și sub guvernul poreclit al darabanților, și atunci intelectualii și n deosebi candidații români iar nu pot conveni cu poporul numai la viitoarele alegeri dietale, și atunci să nu se supere dacă poporul va zice: dacă domnii noștri numai atunci vin la noi, când vrem să fie ablegați! etc.

Iată acum ocazia-i bine venită, cei cari voesc să-și susțină și câștige popularitate, poftescă vină jos la sate, ca de facto să se convingă poporul nostru, că numai binele îl vreau.

Până când deputaților unguri și jidani nu le vād cinstita față din ciclu 'n ciclu parlamentar, până atunci candidații noștri deși rămași în minoritate — din vina poporului, — ori conducătorilor, ori presiunii — pentru aceea ei nu-și ascund fața dinaintea lui, ci vin din nou, ca să-i sfătuiască și să-i arete calea cea dreaptă pe care trebuie să calce.

Ce privește ținuta noastră față de proiectul apponyist — nu ne identificăm cu el.

Nu cerșim mila stăpânului, care în schimbul unei sfărături, pretinde să ne vindem legea și neamul.

Celce împarte binefacerile samănă zeilor, iar celce poftescă răsplată pentru ele — cămătarilor — zice Seneca.

După minimalul bine de care vrea să ne împărtășiască ministrul instrucției, vedem cu toții, că ni-se pretinde o camătă ce n'o putem achita, iar de vom achita-o vrednici suntem de disprețul și nerecunoștința neamului întreg.

Să cumpănim bine vorbele: *Quid, quid agis prudenter agas et respice finem!*

Aușeu, 27 Martie 1907.

Aug. Maior.

Din România.

DI I. BRĂTIANU, ministru de interne, a binevoit a însărcina pe dl C. Manu, fostul prefect de Olt, ca să remită decretul și medalia »Bărbăție și credință« sergentului Petre Marinouiu, care a avut o atitudine atât de curagioasă și a fost rănit, împreună cu d-sa, în răscoala țărănilor din Crâmpoia.

Arestarea lui Vasile Cogălniceanu. După cum am anunțat parchetul de Vlașca a depus pe dl Vasile Cogălniceanu.

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

„Floarea Darurilor.“

Chemat la cârma unei tinere nave literare, unde văslași erau și destoinici și de ajuns, dar cârmaciul viguros, îndrumător cu energie și siguranță lipsea, dl Nicolae Iorga a tras o lungă și adâncă brazdă îndrumătoare pentru cei ce-i vor... urma; mai exact: pentru cei ce vor cerceta, din viitorimea nepreocupată și vor judeca vremea noastră.

Și s'a întors apoi, cel ce a înțeles să croiaccă drum viitorimei, culturei neamului nostru, s'a întors la vechii săi prieteni, la scriitorii, pe cari, cum însuși spune: »i-am înțeles, i-am iubit, am căutat să-i scot la lumină, căci nu odată m'am înduioșat, de nedreptatea ce au suferit ei, în vremuri grele«...

Cetind aceste slove, ce seamănă a picuri de lacrimi pietate și duioșie, mi-se sugerează rândul din odoarele ce ne-a dat Octavian Goga:

— Ori plângi, vecine Niculae?...

Dar învățătura te face mare și neîntrecut; te face să cauți izvor de mângăere, de întărire, pentru ai tăi, — ca și... cei buni din bătrâni, a căror »valoare (a lor) morală nu e mai mică; ei nu scriu pentru glorie, pentru întrecere sau pentru bani, ci scriu pentru neam, scriu în acea stare sufletească, în care un preot cucernic face jertfă fără sânge înaintea Dumnezeului său. Ca oameni, vor fi fost cum vor fi fost; pentru înfățișarea în scris, ei au ales însă partea cea mai senină și

mai bună a sufletului lor. Ei înduioșează și înaltă muștră și îndreaptă, curată și întăresc. Multe din aceste însușiri morale s'au pierdut cu timpul și ele trebuie împropățate.

Și iată-l scos din colbul vechilor file, pe »spiritul strălucitor și vioiu« C. Baroni, scriitor, în genul popular, de minunate de balade:

- »Iar din fundul unui crâng,
- »Unde frunzele se plâng,
- »S'auzea un fluerel,
- »Fluierul de pandurel,
- »Și-mi ieșea un mândru june
- »Cu ochi vii, cu gene brune,
- »Pe-un roib ager, plin de foc,
- »Ce sălta din loc în loc.«

Ori:

- »Noi românii din Carpați,
- »Feciori ageri și turbați,
- »N'avem arme ca voi, grele,
- »Ba nici flinte cu oțele...
- »Dar avem ce n'aveți voi,
- »Bărbăția în război,
- »Când e vorba pentru țară,
- »Românașii știu să piară,
- »Mândrul sânge de roman
- »Curge'n fii lui Traian.«

Iată-l și pe G. Săulescu, povestind despre pățaniile asinului ispitit de lup și de vulpe.

Defilează și Gh. Asachi, chemând la viață trecutul mitic, Kogălniceanu, al nostru Lazăr — și atâția alții...

Cultura și frământările oamenilor de bine din trecut, iată-le prinse cu condeii, spre învățatură și indemn chiar de întorcere uneori la seninele gânduri ale vremurilor patriarhale...

»Școli de cultură în adevăr femeiască, — ne »spune »Fl. D.« —: cultură a inimii, cultură a »sufletului îmbogățit și făcut mai fin, mai ales »prin literatură și artă, cultură practică, din »acea veche cultură desprețuită azi, a anilor 1830, »prin care femeia în adevăr poate fi mângăie- »toare bărbatului obosit în lupte, mama unor »copii, pe cari e chemată a-i pregăti pentru »viață, stăpâna adevărat între cele patru ziduri »ale casei sale.«

Și dor și jale și povești din șezători, din tot cuprinsul românesc, cuprinde »Floarea Darurilor«, și aduce în casa românească.

Dar nu e numai atâta!

»Floarea Darurilor« mai cuprinde și comori din literaturile neamurilor luminate.

»Câte n'ar învăța din ele — zice distinsul învățat ce o cârmuiește — și în cece privește înfățișările cele multe și felurite ale frumuseții și potrivirea fiecărei literaturi sănătoase și vrednice după neamul în care se ridică și folosul ei pentru propășirea neamului aceluia și pentru moralitatea universală înălțată la valoarea unei noi religii umane! Ce mult ar putea înainta originalitatea și conștiința noastră, văzând cum alte neamuri și-au deslușit originalitatea și conștiința lor prin literatură! Ce larg am vedea în lume, și ce bine ne-am cunoaște chemarea într'însa, urmând în această privință firul civilizației mai multor popoare în toate timpurile!«

Budgetul dotațiilor fusese adoptat de Cameră în ședința dela 20 Decembrie 1901, prin 63 de voturi contra 28 și 3 abțineri.

Acestea sunt cele mai importante precedente cari s'au produs în parlamentul belgian în materie de retragerea unui proiect de lege. Dar în toate aceste cazuri guvernul a lucrat pe față, în concordanță de idei cu parlamentul și cu opinia publică.

Discuția actuală, e prea serioasă. Singura și marea chestiune care agită pe toți, e de a ști dacă se va permite unui guvern clerical bătut, desarmat, chiar de proprii săi prietini, să dea o așa scandalosă lovitură de teatru și să ofenseze Camera.

Partidele au început să se întrunească pentru a lua o hotărâre definitivă în această privință. Partidul stânger liberal s'a întrunit la palatul națiunii, cu următoarea ordine de zi.

»Protestare în contra ofenței aduse Camerei prin retragerea proiectului de lege asupra minelor și contra excesului de putere rezultând din faptul că decretul de retragere a fost luat în stăpânire de ministri, în stare de demisiune.«

Stânga liberală — deputații socialiști — s'au întrunit în Cameră »pentru a discuta, spune »Le Peuple« măsurile ce trebuiesc luate față cu lovitură de stat a ministrilor căzuți.«

Un număr de deputați ai opoziției examinează în acest moment chestiunea dacă nu trebuie să se adreseze președintelui Camerei o cerere de convocare urgentă a Camerei.

În unele grupuri se examinează de asemenea punctul de a ști, dacă nu trebuie să se depue un proiect de lege, care să fie reproducerea aproape textuală a legii asupra minelor, votată de Cameră.

Germania.

Infrângerea socialiștilor germani la ultimele alegeri pentru Reichstag se simte în mare măsură aproape în fiecare oraș. Muncitorii se năzuiesc să fie în bune relații cu patronii și din acest motiv în multe locuri *au renunțat de a serba ziua de 1 Maiu*. Greva zidarilor, care amenință să izbucnească, așa se vede va rămânea, căci muncitorii se vor mulțumi cu îmbunătățirea de plată de 3 pfenigi pe oră, pe care le-a asigurat-o camera industrială. Pretenziunea socialiștilor, de a li-se reduce timpul de muncă la opt ore, nu li-s'a aprobat.

Marocco.

Raisuli s'a depărtat din Elkmes îndreptându-se cu mulți partizani spre est. Conform informațiilor date de indigeni, planul lui Raisuli este să se asocieze cu pretendentul de tron și să atace trupele concentrate lângă riul Mulaia. Se pretinde a se ști în acelaș timp, că Raisuli voiește să atace și Udia.

Francia.

Serbarea Fecioarei de Orleans. Din Paris se anunță, că episcopul din Orleans a declarat unui ziarist, că încă n'a luat decisiune în chestia participării preoțimeii la serbarea Joanei D'Arc. Se va năzui în tot cazul, ca să nu știrbească pompa serbarei, dar trebuie să se îngrijască în acelaș timp, ca demnitatea preoțimeii și autoritatea bisericeii să nu sufere.

Italia.

Regele Eduard în Venetia. Din Roma se anunță: Conte *Grimaldi*, primarul orașului Venetia i-a trimis regelui Angliei rugarea, ca să viziteze Venetia din prilejul deschiderii expoziției artistice internaționale. Se crede, că regele Eduard va primi invitarea.

Rusia.

La postul de ministru președinte cercurile radicale îl propun pe cel mai nou membru al consiliului imperial, *Picno*, care plănuiește disolvarea Dumei, întregirea consiliului imperial cu reprezentanți de-ai staturilor și prefacerea lui în sobor de Zemstvo-uri.

Golovin la țarul. Conform informației ziarului »*Birsevia Moskvoskia*« președintele Dumei, Golovin, va fi primit în săptămâna patimilor la țarul în audiență. Această audiență stă în legătură cu împrejurarea, că Stolypin nu voiește să permită, ca afară de deputații Dumei, să aibă alte persoane intrare în palatul țarului.

Revoluția din Lodz continuă. Mercuri și joi au căzut 14 persoane. Oveii se refugiază cu miile în orașele vecine. Prăvăliile sunt închise.

Asociație militară secretă. Ziarele din Petersburg anunță, că cu ocaziunea perchezitiilor domiciliare s'a dat de urmele unei asociații militare secrete, care avea menirea să agite în sinul armatei. În serviciul asociației stăteau mai multe tipografii. Au fost deținute 30 persoane, între cari mai multe femei.

Ședința Dumei. La chestia abuzurilor din temnița din Cutais oratorii socialiști au declarat în ședința de ieri, că vor vota cu interpeleția făcută, dacă Duma va lua împreună cu poporul poziție în contra guvernului. Oratorii din dreapta, în deosebi contele *Bobrșinski*, au declarat, că vor vota pentru interpeleție nu din cauzele revoluționare amintite de socialiști, ci din cauza ilegalităților întâmplare. *Bobrșinski* a protestat în contra preamăririi ucigașilor politici.

Desarmarea.

Presa franceză atacă cu vehemență Germania și Austro-Ungaria, pentru că nu vrea să adereze la propunerea de desarmare făcută de Anglia. Desarmarea, ori tendința de desarmare, se poate accepta numai cu concursul tuturor statelor. Dacă Germania și Austro-Ungaria, scrie »*Le Petit Parisien*«, nu-și dau consimțământul la propunerea Angliei, se vor face responsabile înaintea istoriei.

După toate semnele conferința dela Haga, în loc să contribuie la pacea universală, va da prilej de a se agita și mai mult spiritele că rezultatul ei va fi: înarmarea în măsură și mai mare a statelor.

Din Berlin se telegrafiază, că Germania, Austro-Ungaria și Rusia nu vor lua parte la discuția, ce va avea loc în conferința dela Haga asupra desarmării. Pentru acest decis al lor statele numite nu pot fi admoniate, pentru că în chestia aceasta încă nici un stat nu și-a afirmat părerea. Chiar nici Anglia nu și-a precizat propunerea.

Din Bern se anunță, că invitarea la conferința de pace din Haga a fost primită din partea consiliului republicii elvețiene.

De lângă cetatea lui Gelu.

»Răvașul« din Cluj nr. 15 foaia oficială a protopresbiterului Daján Illés în rubrica »Crestături« se încearcă pe larg a demonstra, că cele publicate de mine în corespondența mea anterioară, sunt intrigi de tot felul și face o grămadă de combinații susținând o lume de oameni pentru a putea ieși la concluzia: »că D-sa și cu unul își apără numai sărăcia nevoile, și neamul«. Iar în rubrica »Răvașul Clujului« descrie decursul sinodului protopresbiterial așa după cum ar fi trebuit să fie, nu însă cum a fost, căci cum a decurs și ce spirit a domnit în dânsul și ce sarmale de post a primit D-sa la masa comună

fiind timpul pocăinței am fost descris eu fidel în corespondența trecută.

I. Cu privire la rubrica »Crestături« mărturisesc sincer, că observările D-sale față cu zările ungurești, sunt adevărate. Acelea atacă, denunță, scornesc și se apără după cum le cer interesele.

Celelalte observări însă sunt scornituri răutăcioase din partea șefului »Răvașului« și eu mă rămășesc pe orice că nici în Cluj și nici în românia toată, nici între români faliți, necăjiți și bătuiți de soarte nu va află protopresbiterul Daján Illés încă doi oameni, cari să subscrie telegramele cele infame trimise de dânsul și celalalt fanfaron din Cluj la adresa zelosului deputat Alex. Vaida.

II. Ce privește rubrica »Răvașul Clujului« în care descrie decursul sinodului ca să se documenteze și să se știe că oare eu sau D-lui am descris decurgerea fidel și fără întortochiare, rog pe următorii domni preoți: Benjamin Rus din Jilău, Augustin Cosma din Feiurd, Măcelar din Totelec, Valer Pop din Cluj-Mănăștur, Nicolau Giurgiu din Chintău, Ioan Topan din Șard și pe ceilalți cari au luat parte la sinod să se declare pe onoarea preoțească, cari din noi doi, am descris fidel decursul sinodului protopopesc și a prânzului comun. Și dacă acești cinstiți preoți mă vor desminți pe mine trimit numai decât o sută de coroane pe seama bisericeii celei nouă din Cluj, iar dacă vor zice că D-sa n'are drept, să plătească D-sa suta de coroane. Cred că în acest mod se va putea stabili, care din noi doi a calomniat? Primești prea cinstite dle Daján acest ofert? Dacă, da, te rog să le trimiți »Tribuna« cu corespondența și »Răvașul« cu descrierea D-tale și să-i provoci să se pronunțe în interesul binelui public pentru cari zici că lucră, și dacă eu voi fi calomniatorul voi trimite bani prin redacțiunea »Tribunei«, iar dacă D-ta să le trimiți prin »Răvașul« D-tale.

Nu pot lăsa fără de observare nici cuvintele d-lor adevă: »cei doi fanfaroni din Cluj«, apără neamul. Imi vine aci în minte o poveste, să i-o spun dlui protopresbiter: Odată lupul și cu vulpea treceau pe lângă o turmă mare și frumoasă de oi, cu miei, și cum sunt turmele românașilor năstiri de pe la Săliște. Lupul a zis către vulpe: »Vai surato! Frumoasă e turma aceasta de oi și miei, așa mi-e de dragă încât mi-aș da bucuros și capul pentru ea«. Vulpea i-a reflectat: »Bine frățioare, dacă îți este așa de scumpă și dragă turma pentru ce arunci mai în toată ziua când îți se dă ocazie asupra unei oi sau a unui miel? și pentru ce le spinteci și le mânânci?« »Soră vulpe, zise lupul, cu fapta aceasta numai mi-se mărește dragostea către turmă, căci așa iubesc turma întregă de mult încât pentru singuratecele oi și miei nu-mi rămâne nici un pic de dragoste și milă. Așa și cinstitul Daján Illés își iubește clerul și învățătorii săi în genere, încât pentru singuratecii nu rămâne nici un pic de dragoste, îi sfâșie numai pe cari îi poate fără considerare la familia lor meritele lor etc. Aci las să vorbească preoții din Jilău, Șard, Chintău; învățătorii din Feiurd cantolul din Arghiova etc. etc; iar celalalt fanfaron soț al d-sale într'atăta iubește neamul român întreg, de pentru singuratici, pe cari nenorocirea i-a făcut dătorași la »Economul« nu-i rămâne nici un pic de milă. În decurs de un an cât a fost și jurist consult și director a executat peste 300 de inși și a încasat peste 30.000 de coroane, iar ca să-și arate iubirea cea mare către neam, a donat 2000 de coroane pentru gimnaziul din Brad întru pomenirea lui și a părinților. Aci imi vine în minte fapta țiganului »care după ce a pus mâna pe un purcel, picioroangele dela genunchi în jos lea dat celor săraci, ca să-i ierte Dumnezeu păcatele«.

Din iubirea cea mare către neam nu le-a rămas nimic acestor doi fanfaroni, nici pentru iubii nostri deputați cari își lasă acasă sărăcia, nevoile și familiile și se duc de se expun insultelor în arena leilor, pentru că să aperse drepturile neamului lor din care se trag.

Au fabricat acești doi fanfaroni proiecte de rezoluțiuni și fanfaronul Nr. 1 a mers cu ele la Fild și acolo după ce a ascultat pe vorbitori după ce a sărutat pe preotul din Jimbor, Gabriel Mureșanu, laudându-l cât de frumos a vorbit și rugat ca să nu facă propunere să se aleagă comisiune pentru stabilirea proiectului, a luat din proțap proiectul zicând că-l are el gata. Așa i-a succes a vâri proiectul de rezoluțiune, din car

a rămas cu totul afară votarea de încredere deputaților și mulțumita pentru lupta ce o poartă cu atâta demnitate. La Orăștie încă a influențat să se primească tot acest proiect, ca astfel să se poată lăuda în »Răvașul«.

În Cluj la sinod fanfaronul al II-lea a tândălit altcum lucrul. A ales o comisiune de șase și le-a predat proiectul. Comisia fără de a observa intenția, l-a primit și așa s'a primit de sinod proiectul cu omiterea votului de încredere și mulțumita demnilor noștri deputați.

Iubesc acești fanfaroni neamul cu iubire nemărginită. Să vără între convocatori pe la mijlocul convocării ori la capăt, ca să nu fie observați unde lucrul e cam periculos, iar unde e vorbă de cinste fără pericol, îi vezi în frunte cu litere mari, »căci își apără sărăcia, nevoile și neamul«. Nu-i așa?!

Mă mir că amintește protopopol Daján Illés și de fericita eră a lui Podoabă între creștăturile sale, în care se făcea cu preoții tovarășie de interese.

D-sa știe, că dela era aceea a trecut peste cincisprezece ani și abia mai sunt vr'o șapte, opt preoți în viață. Aceștia nu poftesc dela d-lui disciplină, ci prudență.

Căci din tovarășia lor de interese a rămas fondul cultului în valoare aproape de 10.000 cor., la care d-lui n'a adaus nimic ci numai a dispus asupra venitului. A rămas școalei de fetițe peste 40.000 coroane, și a fost un timp când singur Podoabă se mai interesa de el și azi se ridică școala din el, iar în etaj locuință pentru d-sa. De Podoabă ar trebui să vorbească cu mai mare respect, căci dânsul l-a adus cu patru cai în fruntea tractului, ca pe un vlădică. Mulțumita o cunoaștem cu toții. Nu vorbesc despre ea, vorbească dl Podoabă. Am fost martor însă, când vre-o zece preoți îi făceau aspre imputări pentru fapta aceasta, iar d-sa se ruga de iertare și le recomanda virtutea creștinească, răbdarea. Și acum auziți cinstiți preoți din tractul Clujului, ce vă zice înțeleptul vostru șef în »Răvașul«: »că pentru aceea sunteți supărați, căci vă ține în disciplină și vă trimite răvașuri cari de cari numai plăte pentru voi, cari sunteți în clică de neam, căci nu vreți să știți de cauză și năcazuri de ale neamului«. Vai de voi. Ați fost până acum ca niște oi blânde.

Ați suferit să vă censureze până și disertațiunile voastre ce le țineți pe la sinoade, ca pe ale băeților de școală și ați plătit »Răvașul« în care sunteți batjocoriți cu cuvinte ca cele de mai sus. Prenumărați și pe mai departe și suferiți în tăcere insultele bărbatului, care se ocupă cu cultura și literatura. Să nu vă prindă mirarea însă, că lumea nu vă va mai considera de aci încolo de oi, ci de capre.

După aceste lucruri neplăcute viu să-i spun dlui Daján Illés și o noutate, care cred că-i va face plăcere »Fondul reuniunii de înmormântare al preoților înființat la 1886 în tovarășia de interese a lui Podoabă, din care erezii fiecărui preot răposat a căpătat până acuma câte o sută de coroane cu ocaziunea înmormântării, din cauză că d-sa nu s'a mai interesat de el, nici membru nu s'a făcut, nici n'a disciplinat pe alții să se facă membri, l-au împărțit între sine cei vre-o zece-unsprezece preoți ce sunt în viață. Căci văzând viul neinteres s'au temut că va apune de sine«. Așa l-a scutit de o greutate pe dl Daián Illés. Se poate ocupa cu cultura și literatura, căci de grija acestuia este mântuit. Așa că-i bine?

Se povestește că după ce prin un sărutat i-a succes fanfaronului Nr. 1 să fie primit proiectul său de rezoluțiune la Fild când a sosit la Cluj l-a așteptat la gară fanfaronul Nr. 2 și atunci între ei s'a petrecut următorul dialog:

Fanfaronul nr. II.: »Succes-a primirea proiectului?»

Fanfaronul nr. I.: »Succes excelent. L'am sărutat pe un preot neunit și acela a abstat de a propune comisiune pentru elaborarea proiectului de rezoluțiune, iar eu am scos proiectul meu

din buzunar și l'am cetit publicului, la înțeles după cum știu eu și o fost primit fără desbatere. Așa am păcălit întreaga adunare în frunte cu președintele, iar deputații au rămas fără mulțumită și fără vot de încredere«.

Fanf. II.: »Foarte bine, și eu i-am tândălit pe ai mei. A primit sinodul proiectul cu omiterea aceasta.«

Fanf. I.: »În onoarea zilei de astăzi și în speranța că și la Mociu și la Someșul-rece vom putea isprăvi așa să mergem la »Kikaker« la un coniac. Eu plătesc«.

Fanf. II.: »Poți căci pentru aceea ți-am făcut plată de 6000 cor.«

Fanf. I.: »Taci că și dta ai atâta«.

Fanf. II.: »Eu nu plătesc. Eu îmi apăr sărăcia cu nevoile și neamul, zisa lui Mircea«.

Și cu aceasta au mers la »Kikaker«, iar în »Răvașul« la cronică a ieșit, că la Orăștie încă s'a primit proiectul redactat de dr. Franku Amosz ca și la Cluj și la Fild.

Apoi nu sunt oameni providențiali aceștia?

Someșanul.

Încă nu se sfârșește.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 20 Aprilie.

De unde să se sfârșească! — Ziarele maghiare aduceau știrea, că începutul săptămânii viitoare discuția va trebui suspendată, dându-se loc unui proiect mai urgent. Altele însă susțineau cu tărie, că nu e de lipsă suspendarea — naționaliștii își dau sufletul în câteva zile.

S'au cam înșelat jupânii.

Deputații naționaliști recunosc uriașă primejdie, ce este condensată în articolele ce urmează acum, și sunt hotărâți a le combate energic. Intrucât poate fi energică o combatere, despre care știi înainte că nu va avea nici un efect. Ce greu e să te trudești în pustiu!

Partea leului este și acum a d-lor Goldiș și Blaho. Ales cel dintâiu, ține un discurs în toată legea, de 1 oră și ceva. Este de mirat indiferența deputaților maghiari. Cei anunțați la cuvânt lipsesc, cei din sală nu se anunță la cuvânt. Li-e tare, sa se sfârșească discuția cât mai îngrabă. Și tac. Tăcerea convingerii subjugate, adevărat înjugate în placul cutărui ministru!

Mai ieri, încă ce gălăgioși erau! Dar azi e Sâmbătă — zi de plecare.

Ședința se deschide la orele 10 și 15 sub prezidenția lui Justh.

Deputații naționaliști: Goldiș, Mihali, Maniu, Vlad, Blaho, Damian, Mușitchi, Manoilovici.

La ordinea zilei *articolul 15* (despre drepturile comisiei administrative). Vorbesc V. Goldiș, Vlad, Blaho, Damian, din partea noastră, și Putnoky, Draskoczi, Szontagh, Molnár, Leitner, Apponyi, din partea lor. — Sunt cei cari se trudesesc a drege ori a mai strica ceva pe acest însemnat articol, care cu toate acestea e primit fără schimbării esențiale. Cererea naționaliștilor și a poporalilor este ca ajutorul să se dea prin autoritățile bisericești.

Art. 16.

A vorbit Goldiș, făcând un amendament, pe care însă l-a retras după vorbirile lui Apponyi și Csernoch.

Articolul se primește neschimbat.

Articolul 17.

Vorbesc Zakariás, Goldiș și Apponyi.

Discuția se întrerupe, trecându-se la interpelații.

Melczer Bella interpelează în chestia esundării râului Latorca, propunând canalizarea lui.

Darányi răspunde, că se va interesa.

Un mic incident.

Vlad interpelează în chestia colonizărilor de ciangăi în com. Hunedoara. Numește »nouă descălecăre« politica de colonizare a guvernului.

Spune mai departe, că mulți proprietari scăpătați profită de acest prilej și și vând moșiile cu prețuri întreite statului.

O voce din stânga:

O poate face și asta maghiarul (Sgomot).

Vlad: Sub scutul naționalismului se fac astfel foarte uricioase abuzuri. (Sgomot necontentit. Strigăte: Dovedește!)

Vlad: Pe urmă însuși guvernul a băgat de seamă, că Hunedoara nu e teren potrivit pentru politica de colonizare, fiindcă toți coloniștii se nimicesc. Insuși secretarul de stat a zis, că ciangăii sunt bețivi și leneși. (Strigăte îndelungate: Dovedește, nu calomnia! Oratorul nu poate spune un singur cuvânt mai aspru, fără a nu fi acoperit de tumult).

Vlad: Nu-i iertat să fie colonizate astfel de elemente, cari necontentit au nevoie de sprijinul și ocrotirea statului. Aceștia sunt paraziți! (Sgomot). Creșterea paraziților nu e un interes de stat. Interpelează pe ministrul de agricultură întrebându-l:

1. Cum poate aduce dl ministru în consonanță politica de colonizare cu principiile sănătoase de stat, atunci, când 200 mii cetățeni emigrează pe an?

2. Ce este dispus ministrul să facă față cu lipsa de pământ a clasei țărănești?

3. Are cunoștință dl ministru, că colonizarea ciangăilor din Bucovina în comitatul Hunedoara s'a făcut numai pentru că vr'o câțiva proprietari datornici au voit să se îmbogățescă pe spinarea statului, vânzându-și proprietățile cu prețuri uimitoare?

Darányi: Răspunde iritat, nervos, intolerant, făcând personalități la adresa dlui Vlad. Spune, că e chestie patriotică politica de colonizare a ciangăilor. În privința asta nu cere sfat dela Vlad, fiindcă nu vrea să lase varza în grija caprei. Dl deputat ar vrea să ne ia voia dela politica de colonizare. Face atent pe dl Vlad, să-și vadă mai bine de datorințele sale de deputat. Va prezentă în curând un proiect despre colonizări. Atunci va vedea ce-o să zică Vlad. (Aplauze sgomotoase).

Vlad răspunde indignat, că nici el nu primește nici o îndrumare dela ministru cum să-și împliniască datorințele sale de deputat.

Nu poate asculta decât de conștiința sa, asupra căreia va judeca opinia publică. Fie încredințat dl ministru, că dacă proiectul său va fi imparțial el o să-l sprijiniască mai vârtos. Repetă, că pentru cetățenii emigrați nu poate fi »recompensă patriotică colonizarea ciangăilor«. (Oratorul este des întrerupt.) Datorința cea dintâi a ministrului este să se îngrijiască de cetățeni, iar nu de străini. (Contestări sgomotoase. Strigăte:

SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Orologe și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă despre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela S e h o i n e r S a m u, juvaergiu în Szeged. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr., un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus. Catalog gratuit și franco.

Și aceia vor fi cetățeni!) Nu ia la cunoștință răspunsul.

Deputații naționaliști sunt foarte indignați pentru intoleranța, ce-o manifestă guvernul și în chestii așa de mărunte față de dreptul de critică al opoziției. Pare a se întrezări din intoleranța asta, că dieta e hotărâtă a lua măsuri pentru restrângerea libertății cuvântului.

În conferința de astăseară a clubului deputații naționaliști vor discuta chestia aceasta.

Sedinta s'a ridicat la orele 2 și jumătate.

Articolul 7.

Dăm aci articolul 7, pe care, se știe, în cursul discuției, Apponyi l-a retras în întregime, ca să prezinte unul nou în loc. Iată-l:

Răscumpărarea cu bucate, în parte, a lefei învățătorilor comunali și confesionali, este permisă numai în acel caz, dacă naturaliiile vor fi adunate de către susținătorul școlii fără intervenirea învățătorului, și i-le dă în cantitatea stabilită înainte: Anume așa, că cea din urmă rată dintr'un an, este dator a i-o da cel mult la sfârșitul lui Noiembrie.

Dacă susținătorul nu ar da învățătorului în modul stabilit și termenul fixat, naturaliiile, ori dacă acestea nu ar corespunde calității mijloacii, atunci este dator a-i plăti cu bani, valoarea naturaliiilor.

Toate accesoriile socotite în leafă, sunt a se împlini în timpul regulat. Dacă aceasta nu s'ar face la timp, ori dacă învățătorul, cu invoirea superiorității școlare, nu ar mai duce gospodărie, accesoriile acestea sunt a se răscumpăra cu bani, după modalitățile preocupate în articolul 6.

Acest articol se va desbate la urmă de tot.

Apărarea națională.

Protestul tinerimei din Lipsca.

Tinerimea română din Lipsca își ține de sfântă datorință — în momentele acestea de grea încercare pentru neamul nostru — să ridice și ea glas de protestare împotriva curentului dușman.

Neamul, care nu ține la legea și la limba sa, e vrednic de disprețul omenimei. Neamul, a cărui tinerime nu se știe entuziasma în momentele de grea cumpănă — mai ales — nu este vrednic să trăiască pe fața pământului.

Venim deci și noi, viitorii conducători ai neamului, să ridicăm protest contra mijloacelor și procedului barbar de a ne răpi ce avem noi mai scump și mai sfânt: *limba*.

Protestăm în numele libertății aruncate în lanțuri.

Protestăm în numele frățietății, simulate numai de ochii lumii, afară de hotarele țării noastre.

Protestăm în numele egalității, de care își bat joc cei puși la cârma țării.

Sau e libertate, frățietate și egalitate în țara noastră?

Egalitatea se manifestă în ajutorarea *nu-mai* a instituțiilor culturale ungurești sau maghiarizatoare din capitală și orașele ungurești, cu bani dați și de noi statului?

Egalitatea se manifestă în trimiterea străinilor — cari nu ne pricep nici chiar limba, dar sentimentele? — prin ținuturile curat românești, la școlile de stat, la notariate, la judecătoria?

Frățietatea se arată prin bruscarea sentimentelor noastre celor mai sfinte, prin terfelirea preoților și țăranilor noștri pe scena

»Teatrului național« din Budapesta și din provincie, subvenționate de stat?

Frățietatea se arată prin cuvintele pline de »eleganță« ale unora din deputații parlamentului? Prin ștreang, prin spânzurătoare, prin alte sute și sute de cuvinte grațioase se va legă frățietatea?

Libertatea se propagă prin duiumul de procese de presă ale ziarelor noastre naționale?

Libertatea se propagă prin oprirea adunările de protestare justă împotriva unor proiecte de lege, cari ne jignesc, cari ne atacă, cari ne bruschează?

Nu avem, nu suntem stăpâni peste dicționarul de cuvinte întrebuițat de domnii deputați Markos, Hock, Nagy, Luby, etc., etc., al domnilor deputați, cari ar trebui să formeze clasa cea mai cultă a concetățenilor noștri. (Ne punem o modestă întrebare: Dacă dl deputat folosește un astfel de ton, pe ce diapason va vorbi țăranul dela plug?) Dar să protestăm ne-o dictează inimile noastre, cari sunt pline de cea mai mare și mai sfântă iubire de neam, cari se vor sacrifica cu bucurie pentru ideea națională, dacă o va pretinde neamul.

Declarăm deci că ne simțim *una cu deputații noștri naționali*. Cu cât inzultele la adresa lor vor fi mai mari, cu cât iubirea noastră față de ei mai sinceră, cu cât furia pătimăse mai fără țarmuri, cu atât venerația noastră mai adâncă.

Nu înfruntă astfel pericolele »agitatorii fără de suflet, cari trăiesc ca să-și umple buzunarele«, nu se aruncă în foc astfel nește oameni fără de conștiință!

Înainte Voevozii noștri! Viitorul n'are să se rușineze de Voi!

Față de *proiectul de lege* suntem partizanii întru toate ai părerilor deputaților noștri.

În goana pornită împotriva unuia din căpeteniile noastre, aducem domnului deputat Dr. Alexandru Vaida-Voevod după cum am exprimat în telegramă deja cele mai calde simpatii. Întreagă persecuția în contra acestui om, care a adus ca *corpus delicti* (și nu altfel!) nește poezii agitatorice, este falsă, ridicolă și de un cinism revoltător. De ce nu s'au revoltat părinții patriei și de inzultele aduse neamului nostru?

Ne sună încă în urechi sutele și miile de inzulte răspândite la adresa noastră prin presa, literatura și viața publică maghiară.

Compătimim pe cetitorul maghiar al ziarelor maghiare, care nu poate să se convingă despre dreptatea luptei noastre din cauza nemaipomenitei ziaristice maghiare, care excelează prin întortochiarea și profonarea adevărului.

Fie sigur dl ministru-președinte și dl ministru de instrucție publică și toți ceilalți »bărbați de stat«, că cu astfel de mijloace nu numai că nu ne vor putea entuziasma pentru o cultură streină nouă, căci avem alt neam, altă limbă și altă lege, dar chiar și înțelegerea o va îngreuna tot mai mult.

Un neam nu cerșește drepturi. Se afirmă. Ne vom afirma deci și noi.

Am învățat și vom mai învăța încă din istoria altor neamuri. Știm, că cu cât temnițele austriace dela Spielberg și Kufstein au fost mai întunecoase, cu atât dragostea prizonierilor maghiari față de neamul lor a fost mai mare, cu cât mijloacele de germanizare mai drastice, cu atât entuziasmul maghiarilor mai înflăcărat.

Ori și ce acțiune produce contra acțiune. Numai la noi să nu se adeverească principiul acesta universal?

Asigurăm deci solemn pe toți câți îi privește, că suntem trup și suflet cu pornirea fraților noștri din Ardeal.

Tinerimea română din Lipsca.

Lipsca, 1907, 18 Aprilie n.

Protestul tractului protopresb. gr-cat al Vașadului (Bihor).

Preoții tractului protopopesc al Vașadului (Bihor) sub prezidența Reverendissimului domn Ioan Cosma, protop, s'au întrunit în conferință la 16 Aprilie st. n. a. c. în comuna Nir-Acead, (com. Szabolcs) unde la propunerea dlui protopop — laolaltă cu învățătorii tractuali de față în număr frumos — cu unanimitate au primit o moțiune de următorul cuprins:

Conferința aderează la acțiunea pornită de P. S. Lor Iluștri Prelați ai sf. biserici gr-cat. rom. din Ungaria și Transilvania și cu vie plăcere ia la cunoștință memorandumul, înainta camerei ungare, contra proiectului de lege despre salarizarea învățătorilor — confesionali — cu adânc respect își exprimă fiasca mulțumită bunilor Arhieriei și în special P. S. Sale dlui episcop dr. Demetriu Radu pentru acțiunea pornită întru apărarea învățământului național; le votează deplină încredere (program) și-i roagă ferbinte, ca să se folosească de toate mijloacele legale pentru apărarea școlii românești, și-i asigură totodată, că le vor urma întru apărarea bisericii și școlii amenințate.

Această moțiune s'a lăsat să fie înaintată — deodată cu procesul verbal luat în această conferință — P. S. Sale dlui episcop diecezan prin notarul tractului M. O. D. Valeriu Chiș.

Sociale.

»Domnișoara« Vichi fata lui Z din X ajunsese înainte de vreme fată în păr. Era crescută pe apă puțină și umbla cu nasul cam pe sus. Era ambițioasă în gradul superlativ. Și avea motive să fie căci învățase la internatul din Y.; apoi tatăl-său avea mai multe titluri: era jude comunal, avea două licenții, era colector de dare, era matriculant, avea trafic, cu un cuvânt, pentru denunțări și alte lucruri patriotice se afla bine cu vre-o câțiva înpinteni dela putere cari îl sprijineau la cele mai cinstite (?) lucruri și abuzuri ne mai pomenite.

Aceste favoruri ambiționau pe domnișoara Vichi în așa măsură, că nu putea prinde de nici un lucru, ci toată ziua, în zilele de vară ședea în fereastră ori ieșea în stradă cântând și fluierând ca un mirloiu și așteptând, că ba acum au se sosească atari ofițeri ori alți peșitori ca să-i ceară mâna.

Până când oamenii din sat, cu mic cu mare erau ocupați, cu săpatul și plivitul viilor, cu săpatul cucuruzelor, cu coasa și alte lucruri economice, până atunci domnișoara Vichi cânta ziua întreagă și-și petrecea zile albe cu curți-zanți.

Trecătorii de pe drum, și cu deosebire cei pișcați de primarul, ziceau: »până când Doamne«, și »Doamne adă-i vremea«; iar alții ziceau: »se pot uspa în toate zilele, că noi îi arăm, noi îi sămănăm, noi îi săpăm, secerăm și îi punem chiar și în coș fără nici o plată; ba încă mai belește și aruncuri și dări îndoite de pe spina-reă noastră și tot noi suntem oameni răi.«

Așa e lumea, pe unde a inundat civilizația dela orașe la sate, trebuie să te ții de lume. Vichi era civilizată și era ambiționată de civilizație.

Căsătorită Vichi cu un cleric pe care atât părinții ei cât mai mult ea totdeauna l'a batjocorit dându-i diferite epitețe, — prin aceasta ea deveni îngrabă, ceea ce nici odată n'ar fi voit, — adevărată preoteasă.

Cu ea împreună a dus în casa popii și civilizația și încă în așa măsură, încât mulți credeau că e smintită. Pe lângă că nu lucra nimica mai ducea și o vieță foarte luxoasă. Afară de aceasta era veșnic nemulțumită cu soacra sa, care îi da multe povețe bune.

Iată cum *nu ar trebui* să se aducă »civilizația« la sate!

atob

NOUȚĂȚI.

A R A D, 20 Aprilie n. 1907.

Regele la Budapesta. Se anunță din cercurile Curței, că regele va petrece lunile Maiu și Iunie în palatele din Buda și Gödöllő. Într-una din aceste luni se va ține și balul de curte, care a rămas în luna Ianuarie din cauza morții reginei de Hannovera.

Nu dăm crezământ infamiilor ce presa maghiară aproape regulat scrie — odată ori de două ori pe an — despre băncile române. Dimpotrivă: știm că mai ales ura și invidia îi face pe jidovașii dela diferitele ziare — adesea dela bănci chiar — să scrie împotriva băncilor noastre. În »Az Ujság« dela 20, Farkas Pál scrie cu atâta îndrăzneală în contra băncii »Patria« din Blaj și afirmă așa nemernicii, încât trebuie să protestăm din toate puterile. Este adică pe cât de necrezut, pe atât de impertinent să afirmi despre o bancă, numai din ură și cu gândul de a o discredită, că a vândut moșii (case și pământ) pentru datorii de câteva coroane și că tot aceeași bancă să fi cumpărat pământ (900 stâng. pătrați) pentru — *un crucer!* Astfel de minciuni și calomnii sfruntate nu vor crede nici cei mai idioți cetitori!

E caracteristic însă felul acesta de a combate băncile românești. El dovedește năcazul băncilor ungurești că le-a scăpat cu desăvârșire ori-ce clientură românească.

— **Luat în apărare.** Franku Amosz, eroul care socotea să dea o lovitură lui dr. Vaida tocmai atunci când asupra acestuia se năpustiseră toți sălbaticii kossuthiști, fapt pentru care presa maghiară l-a laudat, este împărțit acum de o caldă apărare în »Erdélyi Hirlap«. Numitul organ nu vrea să-l lase pradă terorismului actual al valahilor!...

Să-l țină sănătos!

— **Mișei se găesc** în sinul ori cărei națiuni. Trădători de asemeni pretutindeni unde regimul are ca armă — corupția.

Guvernul țării noastre nu alege nici el mijloacele. Mai zilele trecute a scos veste prin ziare că românii patrioți din Seghedin ar fi având de gând să ia poziție contra deputaților naționaliști din dietă. Apoi a ieșit vestea că vor face același lucru românii »patrioți« din Budapesta.

Acum una și mai lată: pentru a contracara mișcarea »panslavă«, guvernul a luat măsuri să întemeieze la Miava un ziar slovac »politic«, cu numele »Obzor«, al cărui șef-redactor va fi fibirăul Filberger Gyula.

Asta de sigur are să fie ceva ce nici într'un alta stat european, nu se mai pomenește!

— **Dela Seghedin.** Amicul nostru dr. R. Veliciu, candidat de avocat, a fost ieri la Seghedin, unde a vizitat pe fruntașii români din temnița de stat. D-sa ne comunică știrea, că toți sunt sănătoși și supoartă curajos osânda ce au de suferit.

— **Prelegere publică.** Duminecă 8/21 Aprilie după amiază la orele 4 se continuă prelegerea despre »Revoluția franceză« la Casa Națională.

— **Recunoaște și »Az Ujság«,** că numai mintea unor coaliționiști netrebniți »u putut vedea o primejdie pentru stat în telegrama prin care entuziaștii nostri frați dela Abrud exprimau încredere dlui Vaida, telegramă pe care însă oficiul postal a refuzat să o transmită.

Domnia coaliției ține să se afirme tot mai mult ca — aziatică!

— **Lueger,** primarul orașului Viena, petrece în Lovrana. L'a cuprins însă un dor de casă, încât a dat ordin ca pe 27 l. c. să-i aranjeze lo-

cuința, căci va călători la Viena, să întocmească însuși alegerea de deputați în capitală. Starea sănătății primarului însă e cu mult mai debilă, decât să poată lua conducerea agendelor.

— **A nimerit-o!** Sub titlul »Știri din cercul maghiarilor cu buze valahe din Cluj«, »Erdélyi Hirlap«, arată că reuniunea de femei din Cluj a ales membru în comitet pe vestitul fanfaron Franku Amosz.

De ce nu președinte de onoare?!

— **Desmintire.** Dl inv. V. Sala din Vașcău ne roagă se desmintim informația din Nagyvárad, strecurată în articolul »Véres román népgyűlés Belényesen«, că adevăratul ar fi fost străpuns de jandarmi și că se luptă cu moartea. Dânsul, după cum ne scrie, nici n'a putut lua parte, din cauza unui morb.

— **Boala ministrului Kossuth** s'a îndreptat deja spre bine. Ieri n'a zăcut de loc.

— **Moartea eroică a unui medic.** Un doctor din Paris, suburbia Mènilmontant fu chemat în grabă zilele trecute la căpătâiul a doi bolnavi: o mamă și copilul ei.

Rabuel — așa se chema medicul — observă imediat că bolnavii erau grav atinși de difterie. Copilul era deja în agonie, din cauza sufocării provocate de falsele membrane ale glandelor amigdale.

Nu mai era deci timp de pierdut. Uitându-și de propria sa siguranță, negândindu-se nici la tinăra lui soție, supse din gâtul copilului membranele ce-i înăbușeau respirațiunea.

După acest act de eroism, superior celui de pe câmpul de războiu, (unde câte o dată devine cineva erou și de frică), doctorul Rabuel procedă la aceeași operațiune și asupra mamei copilului.

Cei doi pacienți, erau salvați, căci au avut timp ca să li-se facă injecțiunile cu serumul antidifteric, — ceea ce făcându-li-se au intrat în plină convalescență.

Nu tot astfel s'au petrecut lucrurile cu mult devotatul doctor Rabuel. Cu toate antisepticele cele mai energice gura și gâtul i-s'au infectat și-a doua zi după acțiunea lui sublimă a murit de difteria contractată.

Durerea și jalea tinerei sale soții e imensă.

Intregul corp medical francez îi va onora numele pentru totdeauna.

Mulțămită publică. Drept răscumpărarea bițetelor de participare dela »Concertul împreună cu dans« aranjat de tinerimea română din Arad la 3 Martie st. n. 1907, în favorul gimnaziului din Brad ulterior au mai contribuit: Octavian Dămian, secretar la Standard (Timișoara) 10 cor., »Nădlăcana« 5 cor., »Corul vocal gr.-or. român« (Nădlac) 5 cor., Ștefan Luțai neguțator (Nădlac) 4 cor., Dr. Iulian Chicin medic (Nădlac) 3 cor., Sidonia Tăucean (Nădlac) 2 cor., Emilia Chicin (Nădlac) 2 cor., Ana Bozișan (Nădlac) 2 cor., Maria Petrovici (Nădlac) 2 cor., Livia Șt. Șuluțiu (Nădlac) 2 c., Corneliu Roșiu șef de poștă (Nădlac) 2 cor., N. Mișits neguțator (Nădlac) 2 cor., Mihai Eremie cond. consumului (Nădlac) 2 cor., Lazar Caba econom (Nădlac) 2 cor., »Nagylaki takarékpénztár« 2 cor., Mihai Chicin inv. (Nădlac) 2 cor., Const. Tiriac econom (Nădlac) 2 cor., Dr. Remus Chicin adv. (Nădlac) 2 cor., Aurelia Rus (Nădlac) 1 cor., Iosif Luțai econom (Cenadul-unguresc) 1 cor., Pavel Roșiuș cassar (Nădlac) 1 cor., Const. Mușter pract. de bancă (Nădlac) 1 cor., Elena Șandor (Nădlac) 1 cor., Kálló György cand. de cart. fund. (Nădlac) 1 cor., N. Crișan executor (Nădlac) 1 cor., Ludovic Jambul contabil (Nădlac) 1 cor., Mihai Caba econom (Nădlac) 1 cor., Dimitrie Mudrițiu inv. sârbesc (Nădlac) 1 cor., Vasiliu Crișan econom (Nădlac) 1 cor., Cornelia Tăucean (Nădlac) 1 cor., Miloș Luțai, barbier (Nădlac) 40 fil. Laolaltă 66 cor. 40 fil., din cari subtrăgându-se spesele ulterioare de 30 coroane, mai rămân 36 cor. 40 fil., care sumă cu ziua de azi s'a expedit la locul competent al destinațiunei sale. Prin urmare venitul curat al concertului, cu adaugarea sumei de mai sus face 2566 cor. 40 fil. Marinimoșilor contribuitoari exprim și pe calea aceasta mulțămitele tinerimei. Arad, 20 Aprilie 1907. Cu deosebită stimă: Dr. Romul Veliciu m. p. cand. de adv.

— **Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!** — **Crema de față Regina,**

care pentru însușirea neîntrecută de frumșetare la expoziția din 1900 în Paris a fost premiată. Crema Regina, curăță fața în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcan 1 cor. 40 fil. Pudra Regina de cea mai bună dintre pudrele de pân'acum cunoscute. Se vând în culoare albă, roză și cremă. O șcatulă 1 cor. 40 fil. Săpunul crema Regina, e săpunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetare a feței. O bucată 70 fil. De vândut în laboratorul chemical al lui **Temesváry József**, apotecar Szeged, **Petőfi Sugár-ut** și la **Török József**, apotecar, Budapest, **Király-utca**.

— **In Arad,** strada Forray în palatul contelui Nádasdy, orologierul și juvraul **Zinner Vilmos** vinde to felul de oroloage și juvaericale.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacămuri de argint. Oroloage de buzunar de aur, argint și oțel. Un departament separat se găsec fabricațiuni de argint china de prima calitate. **Grallert S. és fia**, Arad, Piața **Andrássy nr. 22**.

— **In cinci minute** poate își face ori cine **rum cognac, licor** de cel mai gustos. **Materiile** necesare se pot procura exclusiv în **Drogheria orășenească (Ujvárosi drogeria) Oradea-mare (Nagyvárad) Szent László-tér.**

Necesarele pentru 1 litră rum 32 fil.

„ „ 1 „ cognac 40 fil.

„ „ 1 „ licor 50 fil.

— **Kerpel Izsó** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cancelarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opuriile scriitorilor. Telefon nrul 355.

— **Knizse István**, măiestru de arme cu diplomă, în Arad, în sala de tir din pădurița orașului, primește reparația a tot felul de arme, face paturi de puști și lamite pe lângă prețuri moderate și garanție.

Ultime știri.

— Serviciul nostru telefonic. —

Budapesta, 20 Aprilie 1907.

Prelungirea ședințelor Camerei. În cursul ședinței de azi a Camerei deputatul **Sági Gyula** a prezentat proiectul pentru prelungirea ședințelor cu 1 oră. Proiectul acesta, asupra căruia se va vota fără discuție este pus la ordinea zilei pe ședința de Luni. E sigur, că va fi primit. Prin urmare cu ziua de Marți ședințele vor dura până la orele 3.

In Kápolnok-Monostor era să se țină ieri o adunare poporală de protestare în contra proiectului lui **Apponyi**. A fost însă oprită din partea autorităților locale pe motivul, că în România numai acuma trei săptămâni s'au potolit răscoalele țărănești și prin urmare poate fi primejduită liniștea publică și aci la noi.

Ciocnire între studenți. Studenții catolici și studenții naționaliști din Viena s'au ciocnit azi a. m. Studenții catolici aveau să meargă într'o procesiune cu cocardă pe piept și cu sabie. Naționaliștii au contestat purtarea sabiei unei societăți catolice. Studenții catolici n'au cedat și astfel a avut loc o mică încăierare pe coridoarele universității. A intervenit poliția.

Economie.

Arad, 20 Aprilie 1907.

Starea sămănăturilor și a economiei de câmp. În unele ținuturi gerul cumplit și șoarecii au pricinuit pagube însemnate în sămănături, în altele topindu-se zăpada, apa a rămas pe sămănături. În alte părți sămănăturile au iernat bine și sunt verzi, sănătoase.

Sămănături gabine încă sunt multe, în unele ținuturi grâul, săcara și orzul se vor desvolta bineșor numai în cazul când ar urma o primăvară prielnică dezvoltării lor.

Sa fondat la anul 1874.

H A I N E

pentru bărbați,
juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții -- -- și mai ieftine prețuri la -- --

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

A * R * A * D,

Edificiul teatrului.

● Filiala în Piața libertății Nro. 1. ●

Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

În fiecare săptămână
MARFĂ NOUĂ!

Telefon Nro. 534.

Comandă din provincă se efectuează încurând

Marfă bună, prețuri ieftine, serviciul punctual

Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta „ȘCOALA” de cimbalmă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-ă 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit

V A R G A P Á L

fabricant de cimbaimă și de muzice

M A K Ó (casa proprie).

Dacă vrei să cumperi ghete bune și țititoare

de lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Czernóczy Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetă pregătite de el însuși.

Comandă după măsură se fac prompt și ieftin.

Mare atelier mecanic de reparaturi.

Varga József

instalator electric concesionat de autorități
Szeged, Deák Ferenc-utca.

Primește liferarea și instalarea ieftină și expertă pe lângă prețuri moderate și garanță

orice lucrări din specialitatea mecanică-electrică,

a tot felul de lumini electrice, de transmisiuni, sonerii de casă, telefoane,

parafulgere kinematografe și reflectoare.

Deposit mare: de lămpi multiple cu lumină brulantă sistemul GANZ, lămpi candescente și de lustere electrice.

ntreprindere de instalări de motoare electrice.

Fluidul — lui — Kwizda

Timbrul șerpelui.
Fluidul turiștilor.

Să unge pielea cu acest fluid pentru întărirea vinelor și a mușchilor. Turiștii, bicicliștii și călăreții îl întrebuințează pentru o-să înviora după drumuri îndelungate.

Prețul unei flacon || O jumătate de flacon
2 coroane. || 1 cor. 20 fil.

Ioh. Francisc Kwizda

furnisorul curții ces. și imperiale și al curții princiare bulgărești.
Farmacist, KORNEUBURG lângă Viena.

Pentru cei ce pățesc de surpătură

Cea mai nouă invenție de bandăgiu ces. și reg. brevitat pneumatic cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul său alui KELETI!

Oprește surpătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latură 12 coroane, pentru amândouă laturile 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoșcătoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce susț de 25 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătose pe lângă prețurile cele mai efine, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.

Corzette și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă

Mașini de proptit și umblat pentru cei ce sufăr de dureri de oasă, tchieturi, tubercloză, boală englezească rheumă și garbovire.

Lepători pentru pânțec și ciorapi de cauciuc pentru cărcei și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.

Seracii, conform înțelgerii, vor plăti în rate.

Coreți gratis și franco catalog provăzut cu peste 3000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice
BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18

(În palatul claustrului ordului monahal „Szervita”).

Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u. 14. — întemeiată 1878.

— Corespondența în limba română. —

Vânzare de VIN

în mare și mic,
producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	—	cor. 52 fil.
Vin vechiu alb	—	64 "
Rizling alb	—	80 "
Schiller (roșu)	—	56 "
Vin roșu vechiu	1	" "
Rachiu de drojdie, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1	" 60 "
Pelin sărbesc, veritabil	1	" 20 "

Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Aulich Lajos-utca 7/e.

Unsoare de porc
garantată, curată

Slănină de mâncat
albă pârjolită

Slănină cu ardei

Slănină afumată

Untură

Piparcă

Ceapă

Fasole.

În prețul cel mai moderat

la

Eduard Holzer

Temesvár.

Telefon Nr. 237.

Telefon-nr 469.

Telegr.-adr.: „Grüner-Varga“

Grüner és Varga Szeged

Cheque-cont la Posta Ungară 16,308, la cea Austriacă 99,403. -- Giro-cont la Banca Anstro-Ung.

Manufactura de cânepă, in și justă.

Tot felul de ștreanguri de cânepă, - ștreanguri de sârmă, - Gurtuni, - vadră din cânepă, - ață de țesut (sfoară), - cânepă și călți, - Dresni-saci, poneve, pânză jută pentru pachetare. Articoli pentru economii: ștreanguri pentru căruțe, mreją de acoperit caii, hamace (pat).

SPECIALITATE: Mrege, leagăn pentru copii, legături pentru snopi.**P. T.**

Atragem cu toată stima atenția stimaților economilor la articoli ce se capătă permanent în depositul nostru:

sare de vite (briquette) de tot plăcută vitelor la lins,

sămânță de luțernă și trifoiu roșu garantată de curată de tortoțel.

Sămânță de napi de Quedlenburg

soiuri: boabe galbene de oloiu, galbene de Oberndorf, roșiu de Mamuth, galbene de Eckendorf și sămânță de napi de zahăr.

Piatră mierie de Aussig. — Raffia de prima calitate.

Pentru scopuri de sămănat;

sămânță veritabilă de bicău; ovăs, orz și cucuruz.

Din aceste din urmă ținem și pentru furagiu.

Pentru prășitorii de cai neîntrecutul Melasse »DERBY«.

Toate aceste se capătă cu prețurile cele mai scăzute de zi și acelora cari nu sunt membrii la

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet
ARAD, în colțul străzilor Boros Béni-tér și Verbőczy-utca.

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. ARAD Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de mașini de cusut SINGER și MINERVA.

Unicul magazin de renumitele mașini de cusut

● PFAFF. ●

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

În magazin se află mare asortiment de gramophone și plăci.

— Condiții de solvire foarte avantajoase. —

● MARE OFICINĂ DE DREGERE. ●

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

**TURNĂTORIA
DE CLOPOTE**

Fabrica de scaune de fer pentru clopote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

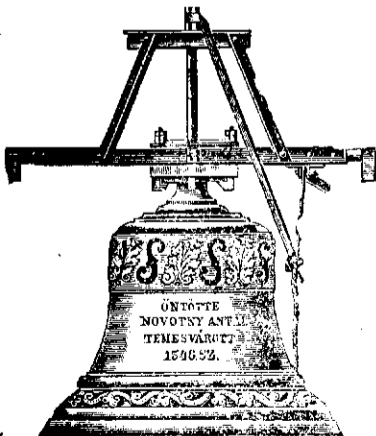
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

AVIS

Hotel „Vulturul negru“

Proprietariu:
IGNATIE PAȘCA

21 chilii cu mobile noi dela 60 cr. în sus.

RESTAURANT.

Mâncări bune și eține.

Papricaș de pește.

Rog spriginul onoratului public.

Tramvayul vine până la hotel.

Prețuri moderate!

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT ȘI
CAFENEA. — In centrul orașului.**Központi Szálloda — Hotel Central**

Telefon 891.

ARAD

Telefon 891.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Iluminare electrică, telefon, băi, cafenea, grădină, mâncări fran-
ceze și ungurești.Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți
se fac în modul cel mai prompt; afară de aceia saleturi acomode-
date pentru diferite societăți sunt la dispoziție în toată vremea.

SALĂ DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. —
Tot felul de sampanie din țară și străinătate.

Sprijinul on. public îl cere cu toată stima

Nagy Sajos, hoteller.

Serviciu escelent!

Bae de aburi în odaie!Cu ajutorul aparatului „DIANA” în 5 minute se poate face și în camera
cea mai ele- **o bae de aburi sau de aer ferbinte.** In odaie nu
gant mobilată se împraștie
aburii! Nicel o necurătenie! După folosire se poate împătura și se poate așeza după
un dulap. Cu folosirea aparatului de bae de aburi și de aer ferbinte „DIANA” se
pot vindeca toate boalele provenite din răceală:reumă, ischias, influență, guturai, cațar, durere de gât, mai departe nenositătea,
afecțiunii de rinichi, congestil de sânge, ș. a.

E mijlocul cel mai nestrăicăcios și mai sigur pentru slăbire.

O bae costă 4 fileri.

Fiecare bae e o plăcere! E indispensabilă și pentru sănătoși!

APARAT DE VIBRAȚIUNE autorizat în toate statele lumii! Nu e durere de cap,
care n'ar înceta în decurs de trei și jumătate minute. E mod sigur de vindecarea
GUTEI, A REFUMEI și NENOSITĂȚILOR! După 2—3 vibrațiuni reîmprospetează
circulația sângelui. Aparatul de vib ațiune e infragil și ține zeci de ani. — Prețul
împreună cu împachetarea costă **10 cor.**

Descriere amănunțită și prospect trimite gratuit

Szabó István és Ferencz

Budapest, VII., Csömöry-ut 133.

La boala de rinichi, beșică și la reumă este de
rar efect**apa acră lithiumoasă
DE BALF.**Se poate comanda la direcția băilor: Balf
(com. Șopron) și la furnisorul de curte
Édeskuty L. Budapesta, V., Erzsébettér
nrul 8.

Telefon 101.

Telefon 101.

Kovács és Polgár

● LUGOS ●

**Fabrică de cement, întreprindere de zidiri
de beton și beton de fer.**

Fabrica lângă gară.

Birou: strada Ilona 2.

Fabrică și ține în magazințevi de cement în toată mărimea pentru
traverse, poduri și canaluri; mai departe
șghiaburi (vălăi) de cement de fer pentru
comune, domenii și particulari, trepte de
peatră artificială, cement și imitație de
marmoră, stâlpi pentru garduri de be-
ton, plăci de cement simple și de lux.**Primește** ori-ce fel de lucrări de lu-
crări de beton, beton de
fer și lucrări de asfalt, mai departe co-
porișuri à la Erernit și tot felul de lu-
crări de pavagiu.**Ține în magazin, vinde en gros
și cu detail:**Cement portland și roman de Beocsini,
var, gips, trestie de stucatură, cătran,
carbolineum, cărămizi și material rezis-
tenta focului, praf de ciment etc.

La dorință servește cu planuri și preliminarium.

Văd. KALLAP JÁNOSÎși recomandă prăvălia sa de turte, ciară,
și miere. Vânzare în mic și mare.Magazin bogat de lumini „Milly” și de
ciară, smirnă, tămâie și oleu pentru bi-
serici și făclii de rășină

Arad, str. Deák Ferencz nr. 35.

Nr. de telefon de oraș și com. 217.

Parchetul Rosa!Singura ceară pentru podele care se poate spăla. Tot astfel și pentru parchat, linoleu, podele moi,
mobile, xylolith, etc.**Parchetul Rosa** e fără miros, până când pasta de terpenină nu.**Parchetul Rosa** păstrează culoarea deschisă a podelelor, până când cele unse cu terpenină se înegresc.**Parchetul Rosa** îl putem spăla cu apă și săpun, podelele unse cu pastă de terpenină se păstrează de apă.**De Parchetul Rosa** podele nu sunt alunecoase, iar pe podelele cu pastă de terpenină au alunecat deja mulți.**Parchetul Rosa** e rezistent față de ori-ce fluiditate, ca d. e. cerneală, unsoare, etc. cari dispar prin o singură
spălătură.**Parchetul Rosa** este ușor la folosit și numai rar trebuie reîmprospătat.**Parchetul Rosa** în urma celor înșirați, este cea mai ieftină pentru podele. Magazină principală:**STEINITZER N.** magazin de văpseli, sobe și lacuri

ARAD, piața Andrassy nr. 3.

Se pot cumpăra în băcăniile: Lázár Gyula și Dürr Gusztáv.

Din punct de vedere igienic, este întrebuițată în cele mai multe instituțiuni de stat și oras, precum și în sanatoare, spitale,
hoteluri, ș. a.Singurul mijloc de vânzare a oleului
american Dustless scutitor pentru podele.Si gura mijloc de vânzare a oleului
american Dustless scutitor pentru podele.

Mare asortiment de stofe din țară! Atelier propriu cu cele mai bune puteri!

Holtzer József

Croitor pentru domni

Arad, strada Vörösmarty nr. 1 a.

Recomandă bogatul magazin din cele mai fine

Stofe de patrie

din fabricile de postav din Zsolna, Gács și Győr.

Croiu perfect!

Serviciu prompt!

Lucru ineseptionabil!

Asortiment foarte mare în

haine gata bărbătești și pentru copii.

Toate aceste le vând pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețuri ieftine!

Nr. de telefon: 369.

Prețuri ieftine!

Principiul meu este: Câștig moderat și circulație mare!

Să părtimim industria din țară!

Să părtimim industria din țară!

„Severineana“

SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII
în Caransebeș

recomandă bogatul ei deposit în tot felul de mărfuri,
într'alele:

COLONIALE

VINURI

în deosebi roșu de Carloveș pentru trebuințele sf. sărbători
și alb de Magyarád de o calitate escelentă,

Lumini

pentru masă și biserici din fabricile cele mai renumite,

FĂINĂ

Produse

Ferărie

precum fer pentru trebuințele industriale și economice, apoi
vase de menagiu emailate, tinichea, etc., etc.

MANUFACTURĂ

Cretoane, Chiffoane, Zefire, cămăși, cravate, ciorapi, asor-
timent mare de tot felul de bumbacuri pentru manufactură
de casă, etc., etc.

Atragem mai departe atențiunea onoratului public asupra

„CHEAGULUI“

în formă de esență pentru producerea de brânză, compus numai din rânză
de vițel, garantat curat și nestrucăcios, nu de asemănat cu alte fabricate de
soiul acesta, unic în felul său. Modul de folosire se trimite grătit.

Pentru expediții de cafea, ceain, prăvălie de import
și export de marfă colonială, poame sudice și băcanie

ROMUL PASCU UTÓDAI, FIUME

VIA ADAMICH No. 2.

Recomandăm uriașa noastră magazină de coloniale
de nou aranjată, și unica furnisora a preoțimeii română
gr.-cat. din Ardeal.

Pentru punctualitatea și serviciul bun ce am dovedit
de ani de zile, firma noastră a fost distinsă cu mulțime
de epistoale de laudă și recunoștință. La dorință spedăm
bucuros (și franco) catalog bogat cu prețurile curente.

Ne rugăm de binevoitorul sprijin a onor. public și
așteptăm să ne onoreze cu cât mai dese comande.

Câteva estrase din lista noastră:

No.	Cafele:	C. fl.
1.	SANTOS, naturale și aleasă.	1 Klgr. 2 40
2.	MENADO LIBERIA, boabe galbene foarte mari	1 " 2 90
4.	PORTORIGO, foarte căutată	1 " 2 90
5.	PORTORICO-PIROLDI, cel mai fin	1 " 3 60
6.	CUBA, fină	1 " 3 —
7.	" mai fină	1 " 3 20
8.	" cea mai fină	1 " 3 50
9.	" mergele, calitate foarte bună	1 " 3 20
10.	" specialitate de finetă rară	1 " 3 70
13.	JAVA-AURIE, soiul ca Menado, ușoară	1 " 3 40
15.	CEYLON, fină	1 " 3 50
16.	" mărgelă, mai fină	1 " 3 80
18.	MOCCA ARABĂ, tare zdrobită	1 " 3 60
20.	PORTORICO No. 4 —CUBA-MĂRGELE amestec	5 " 15 25
21.	JAVA-AURIE—JAMAICA, amestec	5 " 16 25
22.	MOCCA—CUBA, specialitate, "	5 " 18 25

În pachete de 5 Klgr. se mai pot pune următoarele: Tea, Prăgiture pentru
tea (suiu Koestlin), Cocoladă și Cacao, Rum, Cognac, Liqueur și Vinuri
Spaniole, Pești, Delicatose, Orez, Cafea de Smolina (Surigat), Aix-oleu,
Portocale, Mandule, Stafide, etc.

Așteptând comande de probe, suntem
cu osebă stimă:

Romul Pascu utó dai, Fiume
magazin de cafea și tea în Fiume.

Cel mai bun și mai ieftin a sortiment pentru procurarea ornamentelor bisericesti, pentru toate bisericile greco-or. române și sârbești, și anume:

odăjdii colorate și negre, acodereminte, prapori mari, steaguri pentru biserici, candelă, cruci, baldachin, rîșile, icoane sfințe, icoane rusești de tot felul, icoane istorice etc. etc.

In atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sfințe pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

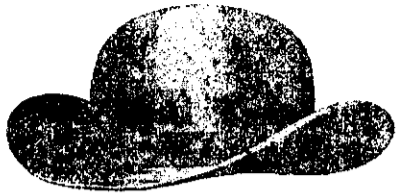
Cele mai moderne pălări preotești.

Haine pentru dnil preoți, brăne și camilafee. Pregătesc bine și prompt vestimente preotești, căci am un croitor foarte isteți. La dorință dau detașuri și tot felul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi serviți în modul cel mai bun, căci am numai materia de prima calitate și cea mai bună; dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc. Comandă esent momentan în modul cel mai prompt și mai conștientos

Catalog ilustrat trimis gratuit.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék
strada Duna, casa proprie.

„GROOM”

Motoarele noastre cu benzină și locomobilele noastre triceratoare produc minuni.

Numai noi dăm garanță de 3 ani.

Dacă vii la Budapesta să privești stabilimentul nostru de mori cu lumină electrică. Motoare sugătoare, solviri în rate. Prețuri curente trimite gratuit:

Zámborszky és Társai

fabrică brevetată cu motor automat pentru tăiat de lemne b. t.

BUDAPEST, V. Vicszinház-utca No. 3.

Fondat la 1846.

Telefon 25-37.

AVIZ.

Am onoare a aduce la cunoștința on. publicului damelor, că

în strada Eötvös nr. 17

etagiul I

am deschis

un atelier

de mode pentru dame,

fason englezesc și franțuzesc

aici primesc tot felul de lucruri din specia aceasta și le execut ori cât de garnisite în timpul cel mai scurt, tot asemenea primirea și comanda din provincie.

Notând că prețurile mele sunt cât se poate de moderate, solicitând încrederea stim. publice.

Român cu distinsă stimă:

Székely Henrik.

Pozdech József următor **Thury Ferenc**

Budapesta,

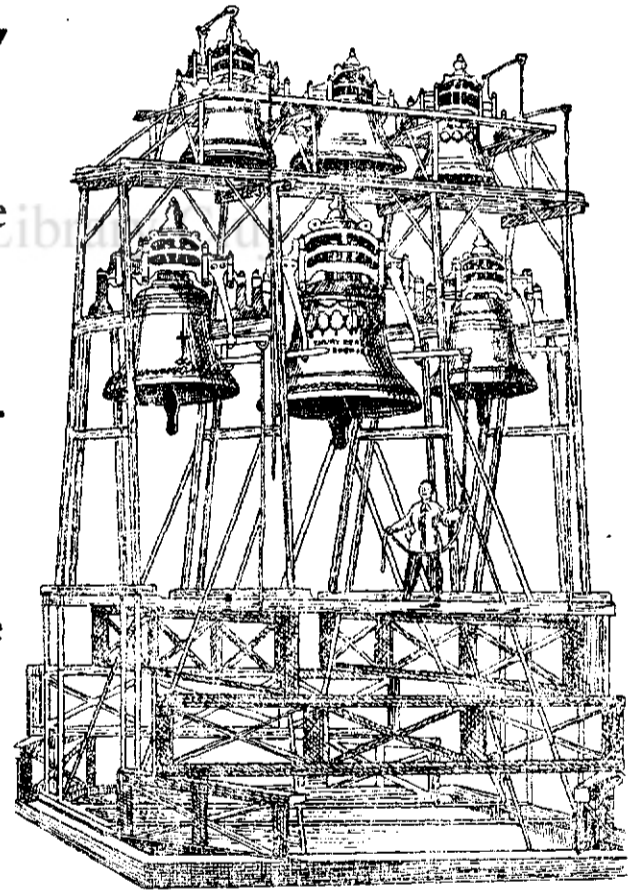
VI., Lehel-utca Nr. 8.

Mare fabrică de instrumente muzicale de suflat,

turnătorie de clopote și metale,

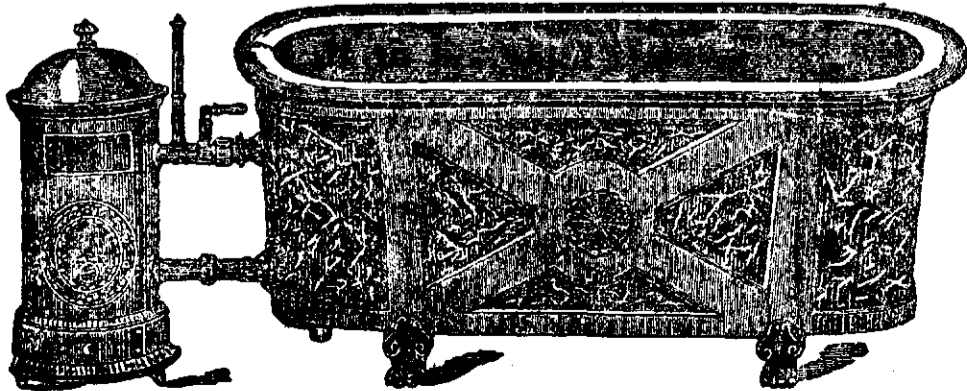
făurărie și ajustărie de clopote cu brevet.

Catalog și preliminar de spese trimite franco.

Vană de scăldat cu încălzitoare cu cuptor ce încălzește jur împrejur dela 50 cor. în sus

sortiment mare în tot felul pe vane, precum: vane afărinate, vane de șezut, vane pentru copii, etc. Primesc instalare de apaducte, de closete engleze și de pompe.

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51 Tr

Preț-curent gratuit și franco.

Am onorul a aduce la cunoștința p. t. public că am preluat salonul de sub conducerea doamnei Koszilkov Jozsef-né din palatul contelui Nádasdy și l-am mutat în strada Deák Ferencz nr. 31 (casa Bonts) unde găsesc în esecția cea mai modernă toaletele cele mai elegante engleze și franceze.

tot acolo am aranjat

un salon de confecții de copii

care va fi condus și pe viitoriu de doamna KOSZILKOV JÓZSEF-né. Recomandându-mă bunăvoinței onor. public promit, că prin lucrul cu gust și prețurile moderate voi binemerita satisfacția deplină a comandanților mei. Cu stimă:

FARKAS FERENC-né,

salon de confecții de dame și copii. Arad, Deák Ferencz u. 31 (casa Bonts.)

Arad, datul poștei.

Stimată Doamnă!

Vă aducem la cunoștință cu tot respectul, că
în str. Salacz Gyula nr. 1 am deschis

prăvălie de corsete

și îndrăsnim să atragem la aceasta atențiunea
D-Voastră.

Modele originale franceze, engleze și americane.

Curățiri și reparaturi se efectuează ieftin și punctual.

Esperiențele câștigate pe acest teren în Paris, Viena și Budapesta suntem în situația să mulțumim și cele mai pretențioase gusturi. Ori ce croi pregătim conform ultimei mode, precum și ori ce corsete de ocazie și orthopaede la dorință și cu cea mai mare îngrijire.

Avem speranța că ne veți onora cât de curând cu comanda D-Voastre.

Suntem cu deosebita stimă:

NEUSTADT és HERCZOG.

A n u n ț .

Se va deschide

la 1-a Mai pe piața Libertății nr. 22

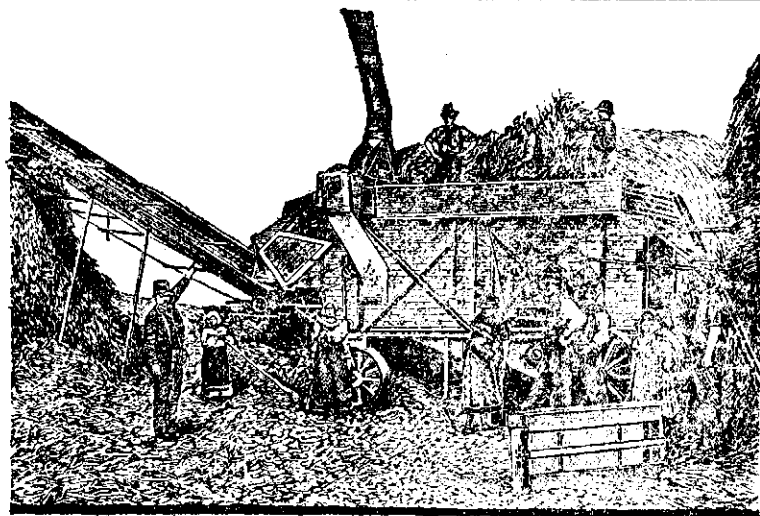
(lângă FRAȚII LENGVEL)

PĂRĂLIA DE COLONIALE ȘI DELICATESE

a lui

Rácz József.

Un băiat cu purtare morală se primește ca ucenic.

Harfmann Jakab

fabrică de mașini de economie

UJVERBÁSZ.

Recomandă renumitele sale instrumente noi

de absorbarea pravului

de mașini de treierat.

Poftiți și cereți ofert de preți.

Concesiune ungurească.

Am onoare a aduce la cunoștința stim. doamne,
că întorcându-mă din Viena, mi-am deschis

Salonul

în Piața Libertății nr. 11, etajul I.

Modelele mele sunt dintre cele mai frumoase și cu prețuri moderate. Prin serviciu prompt mă voi sili să câștig încrederea stimatului public.

Comande în prvince și transformări se'ndeplinesc punctual și cu esactitate.

Solicitând părtinirea prețioasă a onor. public, rămân cu stimă

Grünblatt Antónia.

Verita- **ARDEIU** dulce **BOKOR**
bilul a lui
= e cel mai bun în lume =

precum
tot felul de calități spre scopuri indus-
triale și comerciale liferează

Bokor János, Szeged
proprietar de moară de ardeiu.

Export în întreaga lume.

Atelierul **STOLCZ J.**
aurarului

Pregătește tot felul de lucrări de aur, argint, de
pietrit scumpe și turnătorie de artă.

Primesc transformare de juvaere vechi.
precum orice fel de reparaturi. Primesc atât între-
girea, precum și
repararea instrumentelor de casă, a juvaerilor
de gală maghiară, antice, aurărie în foc și ar-
gintărie pe lângă garanță.

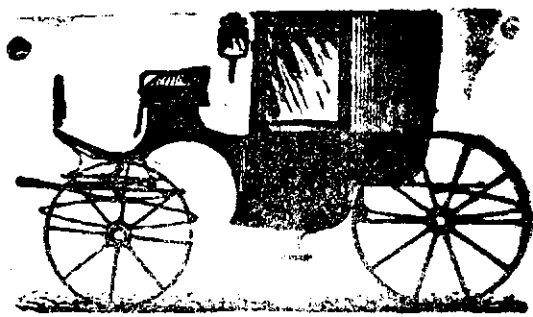
Stolcz J., aurar
A R A D, strada Weitzer János Nr. 2.
Palatul Minorităților.

Anunț!

Atențiune!

Nádassy és Mészáros

Mestri de trăsuri • ARAD • Boros Béni-tér nr. 2.

Avem onoare a avisă pe stim. interesați, că în Arad, piața Boros Béni nr. 2
am deschis un atelier de trăsuri aranjate,
unde facem trăsuri cu prețuri moderate, corespunzătoare și pentru condițiile cele mai
înalte și moderne, pe lângă acestea preparăm și partea de sus a automo-
bilelor, și pe cele în folosire, le schimbăm după dorință, precum primim și repa-
raturi, pentru lucru punctual și speșele garantează cunoștințele noastre speciale căști-
gate în străinătate. — Solicită binevoitoarea protecție

Nádassy és Mészáros fabricanți de trăsuri
Arad, Boros Béni-tér 2.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă
de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice
este escelentă

Spiritul Reuma

încercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás
Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Lösch József

fabrică de mașini de agronomie

BÁCS-TOPOLYA

Recomandă

mașina de **HUNNIA** cu două
sămănat rânduri.

Fabricație ungurească!

Postiți și cereți inviațiuni asupra prețurilor.

Zsellér Imre

Atelier artistic pentru specialitate de ferești de biserică,
pictură pe sticlă, pentru părți de sticlă, plumbitor de artă
și de mozaic

Budapest, VI., Aréna-ut 124.

Pân' acum s'au făcut în atelierul meu fereștile bise-
ricelor romano-catolice din Bács-Almás, a celei din
Nickine, din Grediște, Bácskula și Bodajk, a celei
greco-orientale din Ujvidék, la cari mă provoc, ca și
la parochii, cari au lucru distins din parte-mi.

BEYEDÜLİ SÖSBORSZESZ MÉRŐKÖZLEKŐKÉRT KAPARINTS SZOLGÁLTATÁS

A LEGJOBB SÖSBORSZESZ MINDENÜTT KAPHATÓ

LEGJOBB HÁZI SZER

VÉDJEÖYZETT OZIMKE

FABIÁN SZANATORIUM SÖSBORSZESZ

1 liter 1 koronás és 2 koronás üvegekben.
Megrendelhető: FABIÁN LAJOSNÁL GYULÁN
5 % A „JÓZSEF FŐHERCEG SZANATORIUM EGYESÜLET” JAVARA.

ROSNER BUDAPEST

Câți suferitori sunt

cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și abea poate să găsească adevăratul leac. Mii de epistoale de recunoștință adevărate, că contra durerii de

muschi, rupere
și la alte dureri porvenite din răceală
unicul medicament mântuitor și de dureri atințeri este
Spiritul vin galic de sanatorium a lui Fábian

Se poate comanda la **Fábian Lajos, Gyula** (cottul Békés)
in comande de 30 fl., 1 cor. și de 2 cor.
Comande prin postă peste 5 coroane, se trimite franco cu rambursă.

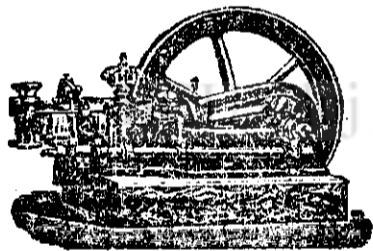
Assael Jakab Fiai

atelier de mașini, pregătitor de motoare
cu gaz și benzin

ARAD, Piața Ándrássy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau desen, tot așa efectuăm și dregerea conștientioasă

de locomobile, mașini stabil și de
trierat, motoare

Pregătim răsguite de cucuruz noauă și după modelele noastre proprii.

Atelier de dregere pentru tot felul de mașini pentru economie. — Cele trebuincioase pentru mori, precum și transmisi și roțile pregătim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de motoare de gaz, petrolu și benzin.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 fileri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Ándrássy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, îndeprindere de sticlărie (Hotelul „Pannónia”).

CONSTANTIN DOBRIN

institut de vopsire și chimie

Lugoș, strada Nedelco nr. 65.

Vopsire și curățire chemică. Tot felul de haine bărbătești, femești și de copii, proderie de mătăsă, uniforme, covoare de pat și masă, tapeturi, dantele, haine de batist și pique etc.

Garnitură de mobile și tapeturi. La dorință se curățesc la casă.

Specialitate: Paltoane de piele, mănuși glacé vopsite negru.

haine de doliu se vopsesc negru în 24 de ore.

Perdele se vopsesc și curățesc foarte ieftin.

Prima Lugojană fabrică de cement și betonizare, întreprindere pentru edificări.

Fabrică în drumul Buziașului
în fața casei de vamă.

KNOTT JOZSEF

Cancelaria de zidire:
Telefon-nr. 119.

În fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu cercetat cu toată încrederea.

Primește toate lucrurile aparținătoare acestei branșe și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sirme, trepte de piatră, vâlăe, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primește mai departe edificare și betonizare de poduri mari și mici, conduceri de ape, vaduri, podimentare de teras, provăderea pe din jos a păreților cu table de mozaic, precum și cu table de cement în diferite colori.

Vinderea în mare și mic a cementului de Portland și România.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primește și oferă garanție.

La dorință servesc bucuros cu planuri și pliniminare de spese.

RESTAURANTUL LÁNG TESTVÉREK

Avem onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de noi și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Láng Testvérek
restaurantieri.

MÁRTONYI VICTOR

tinicher de zidiri de artă și instalator de apeducte.

Se recomandă onor. public pentru executarea ori-cărei lucrări atingătoare de această branșă.

Prețuri moderate

Execuție promptă.

Distins cu premiu la expoziția millenară.

STIPENDIU DE PARIS.

Cu stimă: **Mártonfy Victor,**

ARAD, — Localul: Piața Boroș Béni Nr. 2.

Locuința; Strada Sárossy Nr. 2. (Casa dlui Purcariu).

INTEBRIAT
LA 1883

Dipl. de onoare
Lovrin 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1891.

Telefon pentru
comitat și
oraș nr. 498.

Szubotha

Sándor

pregătitor de
odăjdii și adju-
turi bisericesti

erolitorul
teolog epis-
copedi din
Cenad, life-
rantul Excel.
Sale episcop
Dessewffy
dia Cenad.

TIMIȘOARA-
CETATE

in teologie.

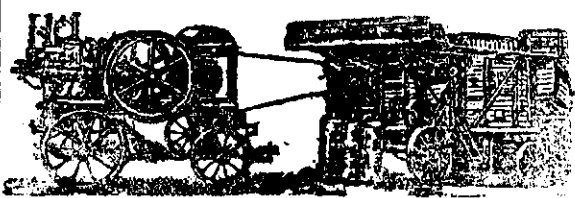
Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoțimii cât și a acelor, cari voesc se cumpere pentru bisericii capele, sau societății de înmormântare

odăjdii, steaguri, crucei
statue sau altfel de ajustări bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea ajustărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau răspunderea. — Servesc bucuros cu catalog bogat ilustrat.

Cele mai bune provisiuni
de mașini de treierat din lume.
Deplină responsabilitate pen-
tru excelența trierare.

Se pot folosi între case acoperite cu paie și fără permisiunea autorităților.

fecte motoare cu benzin-petrolin sau oleu de minerale.

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43.

Numai în această colonie se pot găsi renumitele

motoare cu benzin, petrolin
și oleu de minerale,

provăzute cu instrumente de stropire, ce se pot vedea, foarte acomodată pentru scopuri economice și industriale. Tot așa și provisiuni de treierat cu locomobile de benzin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Cele mai puține spese pe zi. Cine voește se cumpere motoare ieftine de construcție admirabile să se îndrepteze cu încredere către această firmă de specialitate.

Ca să putem răspândi cât mai mult motoarele noastre primim în schimb mașini de vapor folosite.

Fii băgători de samă
la adresa exactă

KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43
— Catalogue gratuit și franco. —

Distins cu 12 de premii

Recomandă pe lângă deplină responsabilitate și pe lângă prețurile cele mai avantajoase în rate anuale de 3—5 cele mai simple și cele mai perfecte

provisiuni de
călcăt cu motor

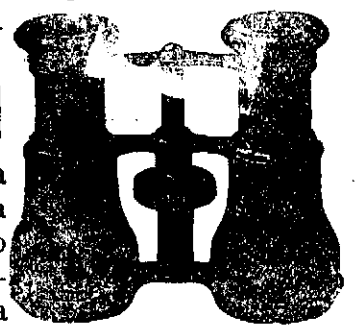
din motor, precum cele mai perfecte

Vederea cea mai puternică

se poate avea numai cu ajutorul

stiolei de cristal

ciselată foarte fin și probată ca perfectă, care se poate cumpăra în cadre deosebite și după o cercetare conștientoasă cu prețurile cele mai ieftine la firma

HAHN TESTVEREK

Telefon 149.

în LUGOJ

Telefon 149.

Comandele cu posta se efectuează precis și prompt.

Unele de fotografiat, gramofone etc. etc. se vind cu prețurile originale de fabrică.

Catalogue de gramofon gratis și franco.

Forte-pianuri și pianine vestite în toată lumea,

mechanică engleză,
se capătă cu cele mai
moderate prețuri re-
cunoscută de cea
mai bună măstru-
pian din Viena la
firma

Reményi Mihály

liferantul de muzicalii la academia reg.
în Budapesta, strada Király nr. 58

lângă „Academia ungurească de
muzică”, care acum se edifică.

Reperaturi și stimulări de pian execută pentru capitală
și provincă numai prin cei mai experți și dexteri mă-
estrii și pe lângă garanță cu prețurile cele mai moderate.

Forte-pianuri vechi și folosite le schimbă cu noi.

Mare deposit de harmonii europene și
americane.

— Prospecte gratis și franco. —

Mășini pentru stropirea viilor și arborilor

Construite de oameni specialiști distinși, întrec atât în privința lucră-
rii, precum și a durabilității orice fabricate de până acum. Nu face risipă în
materie și e ușor de manuat de către oricine.

Un stropitor foarte tare făcut cu totul din aramă, supus probei, trimitem de
bucata cu preț de 45 coroane.

La comanda de odată a 10 bucăți un scăzământ de 5%.

Pentru fiecare bucată 5 ani garanță, se pot comanda exclusiv la noi
fabricanții.

Pregătim orice fel de cazane de orice sistem pentru fierberea ra-
chiului, cu aparat de recerire după plac, sau după sistemul inventat de noi,
prin care câștigăm cu 20% mai mult rachiu și mai gustos decât până acum.

La comandă trimitem căldări pentru lictare sau de orice fel.

Lucrările de aramă le efectuăm iute și punctual.

La comanda ne rugăm dacă se poate a ni se trimite desemnuri și
măsurii

Szijasrtó Testvérek, arămari

depou pentru fabricare și reparaturi de stropitoare
în Kecskemét.

Un talp bere de curte 8 cr.
O halbă 13 cr.

Avis!

Avis!

Cu deosebit respect aduc la cunoștința distinsului public, că

berăria orășenească de sub teatru

am luat-o în arândă

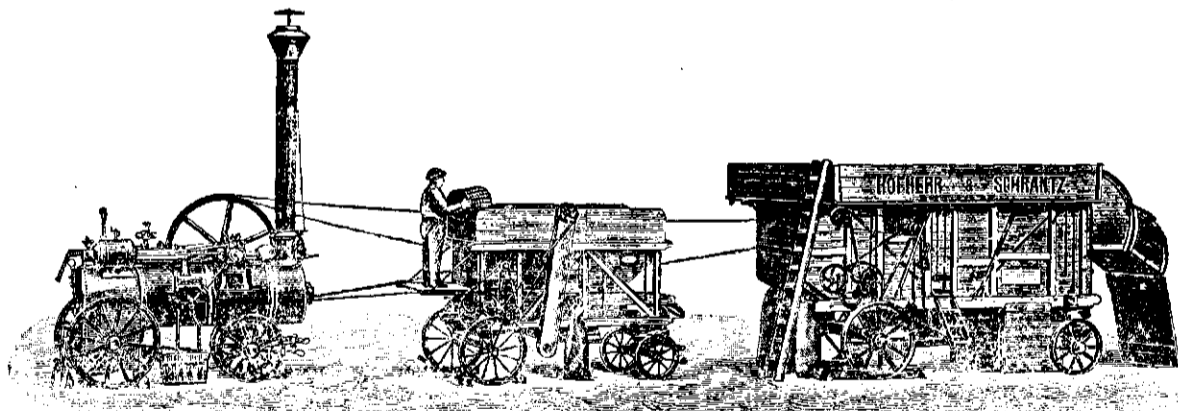
și acea voi ajusta conform tuturor preferințelor moderne. Din ziua
aceasta voi avea cea mai excelentă bere de Kóbánya a pri-
mei societăți ungurești pe acții așa numită

BERE DE CURTE

apoi vinurile de sub podgorie de cea mai bună calitate. Cuina pe
lângă prețurile cele mai ieftine totuși va corespunde cerințelor
moderne.

Cu deosebită stimă: **Kányá Géza.**

Un talp bere de curte 8 cr.
O halbă 13 cr.

HOFHERR ÉS SCHRANTZ Garnituri de triori cu aburi

cu presse late de paie și elevatoare,

Locomobile de benzin cu mașini de treierat

de ale lui HOFFER ÉS SCHRANTZ

Și tot felul de articli economici și tehnici.

Mașini de secerat și legat sistemul MC. KORMICK.

Reprezentantul general:

EDUARD KARNER

deposit de mașini, TEMESVÁR, oraș (Belváros).

Cancelarie: Strada Báthori nr. 1.

Deposit: Erőd-u. nr. 5.

Legătoare de ciorapi

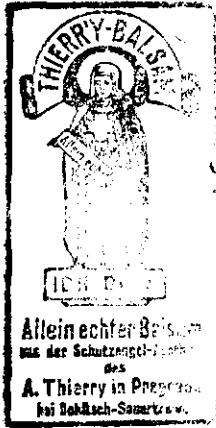
ARAD

Andrássy-tér nr. 20.

(Palatul Fischer Eliz).

Stă la dispoziția p. t. publicului.

Toată imitarea și reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e Balzamal Thierry

provăzut cu marca „Călugărița verde” sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiilor de mistuire, sgârșiri de stomac, colică, cățhar, dureri de pept, influență etc., e foarte bună la începutul tuberculozei. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu incuetoarea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unscare Centifolia Thierry recunoscută ca „non plus ultra” contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fl. cu porto.

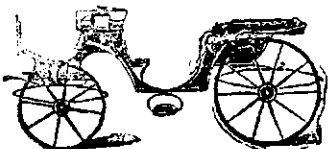
Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry in Pregheda

lângă isvorul mineral de apă acra Rohits Sauerbrunn.

Depozite în următoarele apothece: în Arad la FOLDES KELLEMEN și la HAJOS ARPAD

Atenție! Fac atenții mai ales pe revanzători să fie atenți la cumpărare și comandă la balzamal meu brevetat prin lege. În senzul §§-lor 23 și 25 se espuu toți cei ce nu cumpără balzamal pregătit în apoteca mea, ea altul fals și care nu este provăzut cu brevela „Călugărița verde”, dar mai ales revanzătorii se pedepsesc cu o pedeapsă de 4000 coroane sau cu închisoarea corăzpunzătoare de un an. Tot așa stă lucrul cu celelalte amestecături fără orice preț strigate în piețe, cari însă nu sunt bune numai pentru a storce și înșela publicul.

FABRICĂ DE TRĂSURI alui

Vadász és Grósz

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

aranjată pentru putere electrică.

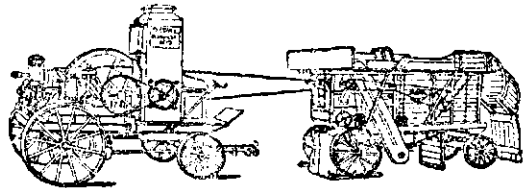
Isi recomandă trăsurile de fabricate de rangul prim, care se află permanent în deposit.

La expoziția din Oradea-mare au fost premiate.

Telefon pentru întreaga provincă nr. 445.

La dorință se trimite preț-curent gratuit și franco.

Numai adevăratele
motoare și locomobile „PLEWA”
au cea mai ieftină și mai sigură putere de muncă pentru scopuri economice și de moară. Durata ei e calculată cât viața unui om. Consumptiunea pe oră 2—3 fileri oleu necultivat, benzin sau gaz.

Catalog și preliminarie gratuit. — Condițiuni, solvire foarte avantajoase.

Adresa: **Dénes B.** motorspecialista
Budapest, V., Lipót-körut nr. 15.

Vă rog să fiți cu băgare de samă la adresă și s'o păstrați.

Ladányi Ferenc

AURAR ȘI JUVELIER

Temesvár (Timișoara) Belváros

strada Jenő főherceg 11 (casa Koch).

Asortiment bogat

În articli de aur și argint și bijutării

în execuția cea mai modernă, cu prețuri moderate.

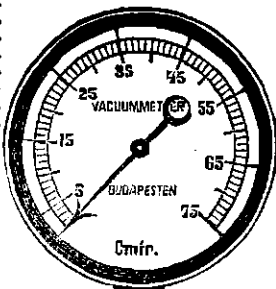
Atelier special pentru lucrări nouă și reparaturi, aurituri de unelte bisericesti etc. etc.

Aur, argint și platină veche

se schimbă ori se cumpără cu prețul cel mai mare.

Perlfaszter Sándor

mechanic de cumpene și măsuri atmosferice
BUDAPEST, VII., Barcsay-u. 6.

Gătește măsuri atmosferice în deosebite chipuri și construcții pentru apărarea de aburi de apă, măsurătoare pneumatice (pneumometre), hidro- și pirometre. Măsuri elastice, nivelatoare, termometre

Primește reparaturi cu garanția de un an. Comandele din provincia le efectuează punctual și prompt. Ceasornicele de controlă le repară cu garanția de 3 ani. Prețuri curente gratis și franco.

Fabrica de metale a lui

Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)

Fabrica: Kossuth Lajos u. 2. — Depozitul fabricii: Nagyvárad, Bémer-tér.

În Budapesta Király u. 13.

Cadouri de nuntă și de ocazie se se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

Croitorie elegantă de haine bărbătești.

Inokai Tóth Lajos

Arad, Palatul Neumann

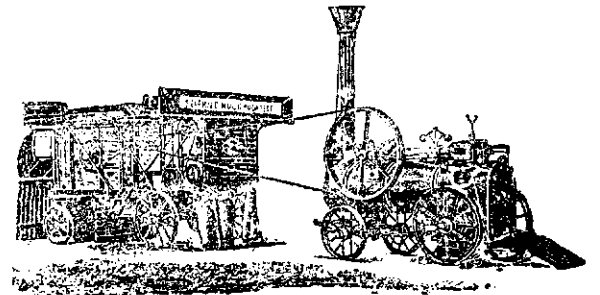
Stofe de prima calitate englezești. În special

Croitorie pentru preoți.

Reverenzi, pardesiuri și alte haine la comandă ori gata.

Isi recomandă bogatul magazin care este primul în Arad.

— — Prețuri solide. — —

Provisiuni de mașini cu vapor

LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie

în formă întrebuințată și cu dregere

se pot căpăta pe lângă condiții de piațire foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Cel mai mare galonar de mobile și podoba femeiești în țară.

Özv. Barcza Györgyné

prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe

SZEGED.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, fireturi de perdele și draperii, ciucuri, tivituri de covoare, nasturi de plapomă, rose, rețele de pat, galoane și ciucuri pentru care funebre.

Serviciu repede, prompt și ieftin!

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.

Arad, în piața Szabadság nrul 20.

(Strada Forray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de ocaziune.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze.

Mare fărș de ocaziune!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!

Comande din provincie se efectuează la moment.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier
Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

Pregătește tot felul de plăci de oțal nesurăietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sîrmă, grilaj opinos de oțal, sîrmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucată 11 cor.
" " " lemn " 7 "

In atențiunea comunelor bisericesti!

Pregătesc în timpul cel mai scurt posibil după comandare, în ori ce stil, edificii, decorări externe și interne, statue de biserică, de grădini și de salon, după modeluri sau turnare, morminte frumoase de piatră sau ciment dela 50 cor. în sus, precum ori și ce se ține de sculptorie.

Osváth I. Antal, sculptor

Nyiregyháza, strada Kossuth nr. 51.

Telefon 551.

Recunoscut ca cel mai bun.

Telefon 551.

Imprumut de BANI

pe casă și pământ până la cele mai înalte prețuri solvibile și în rate mijlocește pe

10, 15, 25, 35, 41, 50 de ani

KLEIN JÓZSEF Arad, str. Radnai 10.

Reprezentantul casei de păstrare din Sibiu,

unde sunt de vândut pe lângă prețuri moderate și favorabile de solvit următoarele case private și de închiriat: anume Lóvész-u. 3a. cu etagiu. Lipót-u. 12a. Lipót-u. 13. Lehel-u. 19, căși parter, și în Micălaca nouă lângă motor casa nrul 440, care ca edificiu nou cu 3—4, eventual 5 chilii, cuină, cămară și scaldă se vinde în rate pentru 6500 cor.

Fabrici de mașinării și plăci pentru
ciur edificare de mori a lui

GRAEPEL HUGÓ

Budapest, V., Váci-ut 40—46.

Recomandă locomobilele sale originale cu vapor Marshall, cele mai noi fabricate proprii: ca mașini de trierat și mașini combinate pentru trieratul bucatelor și a trifoliului; singuratic mașinării de moară, asortiment complet pentru aranjarea morilor și triere economice.

Ciur de ales
sămânță cu
brevetă a lui
Graepel

care s'a probat
cu cel mai
mare succes,

și din care
s'a spedit până acum circa **8000** bucăți

Acest ciur îl trimite pe 14 zile de probă la oricare mașină de trierat, și-l primesc îndărăt, dacă nu va fi mai bun de cât ori-care altfel de ciur.

Catalog economic, descrierea ciurului, modele, precum și broșura cu mulțime de epistoale de mulțumiri și recunoștințe, se trimite gratis și franco.

TÖREKROSTA
GRAEPEL HUGÓ SZABADALMA

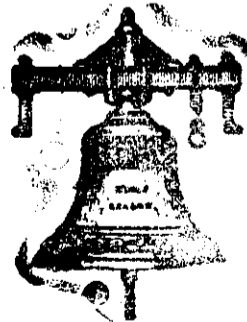
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, oari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% al greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de ferce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clatine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.